

panorama wałbrzyska

www.walbrzych.naszemiasto.pl

Nr 18

TURYSTYKA

Ważne inwestycje w podziemnym mieście Osówka. Dla turystów i z dbałości o historię

Część dawnego kompleksu
„Riese” ma nowe parkingi
i elementy do zwiedzania

str. 7

MUZYKOWANIE

Na dworcu Wałbrzych Miasto można śpiewać albo tylko słuchać

W unikalnych wnętrzach Stacji Joga raz w miesią-
cu rozbrzmiewają dźwięki, które dają odprężenie

str. 8

WSPÓŁPRACA

Mieroszów znalazł
się w ekskluzyw-
nym gronie. Posiada
skwer ku czci miast,
ceniących pokój

str. 4

INWESTYCJA

Dawny areszt śledczy w Wał-
brzychu nie doczeka dwusetki.
Ma zostać przebudowany na
potrzeby Sądu Rejonowego

str. 5

SPORT

Toyota EKO Półma-
raton po nowemu.
Jest już grubo ponad
tysiąc zgłoszeń do tej
imprezy!

str. 9

Nr ISSN 2082-8446
Nr indeksu 272663

19

Tomasz
Rusek

Życie w tłoku stolicy? Za żadne skarby!

Przychodzi Żyd do rabina: „Rebe, pomóż! Mam takie ciasne mieszkanie, naszej rodzinie ciężko się w nim żyje.” Rabin odpowiada spokojnie: „Kup trzy kozy, niech z wami zamieszkają.” Żyd zdziwiony, ale posłuchał. Wraca po tygodniu: „Rebe, jest jeszcze gorzej! Kozy beczą, wszędzie biegają, nie ma się jak minąć w korytarzu, no ciasnota jest jeszcze gorsza!” Rabin na to: „Sprzedaj kozy. Żyd wrócił po kolejnym tygodniu: „Rebe! Jak ja wam dziękuję! Sprzedałem kozy i teraz mam w domu tak cudownie cicho i przestronnie!”

Przypomniał mi się ten kawał, gdy wracałem z kilkudniowej wycieczki do Warszawy. Nigdy i nigdzie nie widziałem takich korków i takiego pośpiechu, tylu ludzi, „wiszących” na telefonach i takiego kotła na ulicach i trasach rowerowych, jak właśnie w stolicy. Nie pamiętam też takich tłumów na chodnikach i „przebijania” się przez idącą z naprzeciwka ławę ludzi na przejściach dla pieszych.

Oczy i głowa bolały mnie od samego patrzenia na ten szalony rytm i to pomimo tego, że sam nigdzie się nie spieszyłem. Nie mógłbym tak żyć. Nie mógłbym codziennie trwać 50 minut czy ponad godziny w dojazd W JEDNĄ stronę do pracy i potem drugie tyle, by wrócić do domu.

Żeby było jasne: rozumiem urok takiego szaleństwa, gdy jest się 22-letnim studentem bez zobowiązań, który daje się porwać rytmowi miasta albo dzianym 60-latką z lamborghini, który zajmuje się prowadzeniem telewizyjnego show. Ale dziś, jako ustatkowany facet po 40., kompletnie nie jaram się takim kotłem. Wolę życie w swoim grajdółku. ©

WAŁBRZYCH

Zbliża się Festiwal Piosenki Przedszkolnej

Wielkimi krokami zbliża się 52. edycja organizowanego w Wałbrzychu Festiwalu Piosenki Przedszkolnej. Tym razem młodzi, utalentowani ludzie zaprezentują się 16 maja o godzinie 11.00 w kawiarni Sztysgarówka na terenie Starej Kopalni. Tradycyjnie będą ich wspierać i okłaskiwać rodzice oraz nauczyciele. Każdy przedszkolak z pewnością będzie się starał wystąpić jak najlepiej. To okazja, aby mali wokaliści po raz pierwszy poczuć magię sceny i publiczności.

W festiwalu może wziąć udział maksymalnie 30 uczestników (występy indywidualne), a każde przedszkole może zgłosić do dwóch reprezentantów. O udziale decyduje kolejność zgłoszeń. Te są przyjmowane do 5 maja poprzez formularz, dostępny na internetowej stronie: www.starakopalnia.pl. PG

WAŁBRZYCH

Starsza pani wtargnęła wprost przed auto

Do poważnie wyglądającego zdarzenia drogowego doszło na ul. Piłsudskiego w Wałbrzychu. W samo południe na jezdnię, wprost pod nadjeżdżający samochód osobowy wtargnęła 88-letnia kobieta. Weszła na jezdnię bez żadnego oglądania się. Kierująca pojazdem 25-latką nie była w stanie wyhamować.

Doszło do kolizji. Na szczęście starszej pani nic poważnego się nie stało. Stwierdziły to wezwane a miejsce służby medyczne. Za stworzenie zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym piesza została jednak ukarana mandatem w wysokości 1,2 tys. złotych.

Paweł Gołębiowski

Mieszkańcy sami zrobili porządki

Paweł Gołębiowski
Wałbrzych

W Wałbrzychu posprzątno teren po dawnym cmentarzu ewangelickim w dzielnicy Podgórze. Kilko mieszkańców tej części miasta zakałał rękawy w ramach akcji Czysta Rzeka.

O tym, że tuż przy ul. Świdnickiej, na wzniesieniu był kiedyś cmentarz ewangelicki, wielu wałbrzyszan nie wie lub nie pamięta. Bywa, że zapuszcza się tam ktoś, na przykład na spacer z psem.

Odwiedzają i... śmiecą

Niestety, jest też sporo takich, którzy pozostawiają po sobie śmieci - butelki, papiery, różne opakowania. Za posprzątanie tego wszystkiego w niedzielę, 26 kwietnia, wzięła się grupa mieszkańców dzielnicy. Julia Lewandowska, Rafał Lewandowski, Kamil Sakowicz, Krzysztof Paduch i Marian Skoneczny skrzyknęli się i o godz. 9.00 ruszyli w teren.

- To oddolna inicjatywa mieszkańców. Nie ma ona nic

wspólnego z na przykład miejskimi akcjami - podkreślają.

Po prostu uznali, że trzeba robić porządki w swoim otoczeniu. A cmentarz jest miejscem, o które należy szczególnie dbać.

- Po wojnie został zniszczony, ale można tu jeszcze odnaleźć ślady pochówków. Jeden, zachowany w najlepszym stanie, pochodzi z 1901 roku. Zatem cmentarz istniał tu już 130 lat temu - wyjaśnia pan Rafał.

Wypełnili odpadkami cały kontener

Głównym organizatorem niedzielnego sprzątania był Marian Skoneczny, który sfinansuje operacji Czysta Rzeka na Dolnym Śląsku. Zapewnił sprzątającym m.in. worki na śmieci. Na ich prośbę kontener dostarczył Miejski Zakład Usług Komunalnych.

- Wypełniliśmy śmieciami prawie cały. Będziemy takie sprzątanie powtarzać - zapowiadają uczestnicy sprzątania terenu po cmentarzu ewangelickim na wałbrzyskim Podgórzu. ©

WAŁBRZYCH

Pożegnaliśmy lekarza o wielkim sercu

Nie żyje Jacek Sokołowski - wybitny lekarz, specjalista pediatrii i neonatologii, który z zaangażowaniem leczył i ratował życie małych pacjentów. W latach 2009-2025 kierował Oddziałem Neonatologii i Patologii Noworodka i Niemowlęcia Specjalistycznego Szpitala im. dra A. Sokołowskiego w Wałbrzychu.

Urodzony 8 sierpnia 1962 roku w Świdnicy, w 1987 roku z wyróżnieniem ukończył kierunek lekarski na Akademii Medycznej we Wrocławiu. W 1997 roku uzyskał tytuł specjalisty w dziedzinie pe-

diatrii, a w 2006 roku w dziedzinie neonatologii. Zawodowo był związany z placówkami medycznymi w Wałbrzychu, Świdnicy, Świebodzicach i Strzegomiu.

Był lekarzem wybitnym, oddanym swojej misji, a przede wszystkim człowiekiem o wielkim sercu. Cieszył się ogromnym szacunkiem i sympatią współpracowników oraz pacjentów. Zawsze pełen empatii, gotowy nieść pomoc. Będziemy Go pamiętać jako osobę niezwykle życzliwą, skromną i oddaną drugiemu człowiekowi. PG

OPERACJA CZYSTA RZKA

Mieroszów dołączył do akcji operacja Czysta Rzeka. Okolice rzeki sprzątały tu uczniowie trzech szkół: Publicznej Szkoły Podstawowej w Mieroszowie, Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Sokołowsku oraz Publicznej Szkoły Podstawowej w Kowalowej. Razem z nimi porządki robiła ekipa z Mieroszowskiego Centrum Kultury. Ta ostatnia zapewniła sprzęt i dołożyła masę energii. W efekcie zebrano pełne worki śmieci, które w ten sposób zniknęły z nadrzecznych terenów. Co więcej, akcja zyskała wyjątkowego patrona - podczas prac nad wodą do sprzątających dołączył słynny mieroszowski bocian! PG

panorama
wałbrzyska

Nakład do 1500 egz.

SZEF REDAKCJI LOKALNEJ: Adrianna Szurman, a.szurman@gazeta.wroc.pl; BIURO OGŁOSZEŃ: Małgorzata Krause, tel. 502 499 983, malgorzata.krause@polskaiexpress.pl; PRENUMERATA: tel. 71 727 62 37; DRUK: Polska Press Oddział Poligrafia, 41-203 Sosnowiec Miłowice, ul. Baczyńskiego 25a. WYDAWCA Polska Press Sp. z o.o. ul. Domaniewska 45, 02-672 Warszawa, tel. 22 201 44 00, fax: 22 201 44 10. PREZES ZARZĄDU POLSKA PRESS GRUPY Zenon Nowak. PREZES MAKROREGIONU Robert Glinkowski. PROJEKT GRAFICZNY Tomasz Bocheński. WYDAWCA Robert Gorbart

© - umieszczenie takich dwóch znaków przy Artykule, w szczególności przy Aktualnym Artykule, oznacza możliwość jego dalszego rozpowszechniania tylko i wyłącznie po uiszczeniu opłaty zgodnie z cennikiem zamieszczonym na stronie www.polskatimes.pl/tresci i w zgodzie z postanowieniami niniejszego regulaminu.

POLSKA
PRESS
GRUPA

GASTRONOMIA ŚWIATOWEJ RANGI WYRÓŻNIENIE DLA RESTAURACJI FREGATA

Obiekt jak z Italii docenili eksperci „żółtej książki”

Adrianna Szurman
Zagórze Śląskie

Fregata w Zagórze Śląskim - restauracja jak z południa Włoch - została wyróżniona w Żółtym Przewodniku Gault & Millau 2026. To światowy prestiż!

To wyjątkowe miejsce na mapie powiatu i regionu wałbrzyskiego i Dolnego Śląska w ogóle. Teraz zajęło słuszną pozycję wśród najbardziej prestiżowych i polecanych restauracji w kraju, w polskiej edycji Żółtego Przewodnika Gault & Millau 2026. Obok przewodnika Michelin jest najbardziej prestiżowym na świecie wydawnictwem, poświęconym restauracjom i sztuce kulinarnej.

Gastronomiczno-turystyczna perełka gminy Walim

O ile gwiazdki Michelin są przyznawane stricte za jedzenie, o tyle czapki Gault & Millau nadaje się nie tylko za kunsztowne dania, ale także za całą oprawę - sposób podawania dań, wiedzę kelnerów, serwujących posiłki, desery czy wina, atmosferę miejsca, jego styl etc.

- Mamy to! Wywalczyliśmy czapkę w Żółtym Przewodniku 2026 najlepszych restauracji w Polsce. Inspektorzy docenili, poza kuchnią, klimat: sielski, sprzyjający relaksowi i celebrowaniu chwili. Uznali, że jesteśmy świetnym wyborem na rodzinny obiad albo spotkanie z przyjaciółmi. Czujemy się zaszczytzeni i... działamy dalej najlepiej, jak potrafimy. Wam, Kochani, dziękujemy za te wspólne 23 lata - napisali Agnieszka i Jacek Tomaniewski, dumni właściciele restauracji nad Jeziorem Bystrzyckim, zwanym też Jeziorem Lubachowskim w Zagórze Śląskim.

Inspektorzy pojawili się bez zapowiedzi

Nie udało się nam się porozmawiać z właścicielami, bo są właśnie w dalekiej, zagranicznej podróży biznesowej. Pewne kulisy przedsięwzięcia zdradza nam jednak menadżerka restauracji Joanna Szczygalska.

- Myli się ten, kto myśli, że sami się zgłosiliśmy do tego przedsięwzięcia. Ale słyszeliśmy, że inspektorzy Żółtego Przewodnika Gault & Millau odwiedzają takie miejsca, jak nasze, tworząc najnowszą edy-

We Fregacie można też zanoćować - ma 12 pokoi i dom dla 12 osób, położony 800 m dalej.

Obiekt w Zagórze Śląskim został doceniony przez ekspertów, tworzących Żółty Przewodnik Gault & Millau 2026.

cję książki w polskim wydaniu. Sęk w tym, że do dziś nie wiemy, kim byli ani kiedy się pojawili i co u nas zamówili. Także który z kelnerów ich obsłużył. Wszystko jest owiane tajemnicą - mówi nam menadżerka.

I o to właśnie chodzi, aby właściciele czy kelnerzy nie mogli się specjalnie przygotować do takiej wizyty. A inspektorzy mają być obsłużeni tak, jak każdy inny gość restauracji, aby opinia o niej była jak najbardziej wiarygodna.

Kulinarnymi hitami Fregaty są od lat: kłódzki pstrąg z pieca, żurek w chlebkach i kaczka pieczona w portu. Na deser beza Pavlova.

Jacek Krawczyk, dyrektor generalny Gault & Millau Polska zaznaczył w rozmowie z Forsem:

- Inspektorzy działają anonimowo. Nie zapowiadają wizyt, płacą rachunek jak zwykli goście i oceniają całe doświadczenie: od pierwszego powitania, przez obsługę i kartę win, po atmosferę i jakość dań. To osoby doskonale znające regionalność i sezonowość produktów, bo mieszkają w Polsce. Są niezależne finansowo, by wykluczyć jakiegokolwiek nacisku.

W przewodniku znalazło się 251 restauracji i 30 hoteli - od ekskluzywnych, wyszukanych w stolicy (tzw. fine dining), przez comfort food (dania typu babeczki pierogi) po fantastyczne restauracje w małych miejscowościach.

To miejsca na różne okazje: lunch, kolację biznesową czy rodzinne uroczystości. Każdy znajdzie coś dla siebie.

Fregata jest jak wyjęta z pocztówki z Włoch

Restauracja Fregata w pełni zasłużyła sobie na czapkę i miejsce w „żółtej książce”. Karmi i gości mieszkańców regionu od 23 lat, stając się jednym z ulubionych miejsc Dolnoślążaków, a zwłaszcza wałbrzyszan. Nie tylko za sprawą pysznego jedzenia, ale także urody tego miejsca, które jest jak kawałek Italii na Dolnym Śląsku.

W weekendy i od maja do końca sezonu trudno tu o wolny stolik. Trzeba dzwonić i rezerwować go z wyprzedzeniem. Zjeść można, patrząc na cudowną taflę wody i tamę na zaporze w Zagórze Śląskim. Miejscem opiekują się od lat i tworzą je ci sami ludzie. Dobrze znają zarówno kartę i jak i gości, którzy regularnie tu zaglądają.

We Fregacie pracuje stały zespół ludzi, którzy o jedzeniu, restauracji i funkcjonowaniu w obiekcie hotelu z 12 pokojami wiedzą wszystko. To kelnerzy, szef kuchni i menadżerka: Edyta Wróbel (kierowniczka zespołu), Michał Grepka, Marta Bohnke, Estera Marchewa, Kinga Żółkiewska, szef kuchni Paweł Kwaśny oraz wcześniej cytowana menadżerka Joanna Szczygalska. ©

Profilaktyka ma nam pomóc żyć zdrowiej

Adrianna Szurman
powiat wałbrzyski

Trwa rok profilaktyki zdrowotnej na Ziemi Wałbrzyskiej. Najważniejszym wydarzeniem będzie trzydniowy Festiwal Kultury Zdrowia Ziemi Wałbrzyskiej.

W powiecie wałbrzyskim trwa Rok Profilaktyki Zdrowotnej. 24 kwietnia z inicjatywy senator Agnieszki Kołacz-Leszczynskiej instytucje medyczne, uczelnie i samorządy podpisały porozumienie o współpracy w tej sprawie. Jego celem jest troska o zdrowie mieszkańców powiatu wałbrzyskiego.

Zaplanowano wiele inicjatyw profilaktycznych, edukacyjnych i prozdrowotnych, które będą organizowane przez uczestników porozumienia w powiecie wałbrzyskim. Najważniejszy to Festiwal Kultury Zdrowia Ziemi Wałbrzyskiej, który odbędzie się od 10 do 13 września br. w Szczawnie - Zdroju.

- Festiwal będzie miał kompleksowy charakter i połączy edukację zdrowotną z praktycznymi działaniami: od konsultacji i warsztatów, przez aktywności sportowe, po wydarzenia integrujące całe rodziny - informuje Starostwo Powiatowe w Wałbrzychu.

12 września odbędzie się m.in. marsz nordic walking w dwóch wariantach: trasa 3 km - rodzinny spacer profilaktyczny z zadaniami i niespo-

dziankami oraz trasa 6 km - marsz po zdrowie.

Jak tłumaczą pomysłodawcy działań profilaktycznych, współczesne wyzwania zdrowotne, takie jak choroby cywilizacyjne, problemy zdrowia psychicznego, starzenie się społeczeństwa czy spadek aktywności fizycznej wymagają systemowych działań profilaktycznych.

Rada Powiatu Wałbrzyskiego w marcu br. podjęła uchwałę w sprawie ustanowienia roku 2026 „Rokiem Profilaktyki Zdrowia w Powiecie Wałbrzyskim”. Celem jest poprawa stanu zdrowia mieszkańców poprzez wspieranie i promowanie działań profilaktycznych i zdrowego stylu życia.

Powiat będzie podejmował działania na rzecz zwiększenia dostępności do badań profilaktycznych i wczesnego wykrywania chorób cywilizacyjnych, a także przeciwdziałania kryzysom psychicznym i upowszechnianie aktywności fizycznej.

Jednym z kluczowych elementów programu ma być zwiększenie dostępności badań profilaktycznych dla mieszkańców powiatu. Będą organizowane m.in.: bezpłatne badania ciśnienia tętniczego, poziomu glukozy we krwi, cholesterolu i wskaźnika BMI; mobilne punkty badań profilaktycznych; konsultacje dietetyczne; także warsztaty radzenia sobie ze stresem dla młodzieży i seniorów. ©

WAŁBRZYCH

Trzy złota i jeden brąz siłacza z policji

Starszy aspirant Łukasz Wólkiewicz z KMP w Wałbrzychu znakomicie zaprezentował się XVII Mistrzostwach Polski Polskiej Unii Trójboju Siłowego w Zalesiu. Wywalczył mistrzowski tytuł Federacji GPC w wyciskaniu sztangi leżąc na ławce poziomej w kategorii 75 kg wynikiem 165 kg, triumfował także w Mistrzo-

stwach Polski Służb Mundurowych w kategorii do 75 kg. W kategorii absolutnej był trzeci, a z reprezentacją Polskiej Policji zdobył drużynowe mistrzostwo Polski.

Wólkiewicz trenuje ten rodzaj sportu siłowego od blisko 25 lat. Jest członkiem Klubu Sportowego Team Wrocław. Paweł Gołębiowski

Skwer ku czci miast, ceniących pokój

Elżbieta Węgrzyn
Mieroszów

Skwer Friedlandzki w Mieroszowie jest jedynym takim w Polsce. Ma kształt rybki i powstał ku czci miast, ceniących pokój.

Rondo Szczęśliwej Podróży ma Poznań, Skwer Przyjaźni mają Dziwnów i Myślenice, a małe miasto na Dolnym Śląsku może się pochwalić skwerem, który powstał ku czci miast, ceniących pokój i spokój, „towarów” obecnie deficytowych. Skwer Friedlandzki to niewielka, ukwiecona przestrzeń. Warto tu odpocząć podczas wędrowki po pograniczu polski-czeskim. Mieroszów obchodzi właśnie 700-lecie powstania, więc warto przypomnieć ciekawostki z tego miasta.

Skwer Friedlandzki - jedyny taki w Polsce

Gdy w 2024 roku gmina Mieroszów w powiecie wałbrzyskim - dzięki wsparciu Stowarzyszeniu Lokalna Grupa Działania Kwiat Lnu - pozyskała niemal 100 tys. zł na zagospodarowanie skweru przy ul.

Na Skwerze Friedlandzkim znalazły się m.in. pamiątkowa tablica i kopalniany wagonik.

Kopernika w Mieroszowie, z góry wiadano, jaki charakter zyska ta przestrzeń po rewitalizacji.

Tak powstał Skwer Friedlandzki - niewielki zielony teren u styku ul. Kopernika i Powstańców Śląskich. Ma kształt rybki i jest położony nad zwykle spokojną rzeką Ścinawką. Bliższość szkoły, a także lokalnych

marketów sprawia, że mieszkańcy często tamtędy przechodzą.

Podczas prac wyrównano teren, wyznaczono alejkę, nasadzono nowe krzewy i niskie byliny. Posadzono nowe, dekoracyjne drzewa - to 14 sztuk śliw wiśniowych Pissardii, których purpurowe liście i różowe kwiaty cieszą się dużym powo-

dzeniem w nowych założeniach parkowych. Już pierwszej wiosny skradły serca przechodniów.

Postawiono też nowe ławki z ozdobnymi nadrukami i małą architekturę parkową, w tym tablicę z nazwą skweru oraz tablicę informacyjną o pochodzeniu tej nazwy, a także samej współpracy partnerskiej miast.

Prace kosztowały 97 tys. zł. Zostały wsparte ponad 61,7 tys. zł dofinansowania z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego z programu PROW 2014-2020. Rewitalizacja trwała przez wiosnę do lata 2024 roku, a we wrześniu skwer uroczystie otwarto.

Skwer powstał ku czci miast, ceniących pokój

Skąd taka nazwa skweru? Otóż Mieroszów należy do Partnerstwa Miast Friedlandzkich, czyli w wolnym tłumaczeniu „Przyjaznych Krain” lub „Krain ceniących pokój”. Przyjaźność i cienie pokój tych zwykle pogranicznych miasteczek była często myśleniem życzeniowym. W pełnej zawieruchy religijnych i wojen dynastycznych Europie ludność takich miast jak Mieroszów o niczym innym nie marzyła, jak o długotrwałym spokoju i życiu bez cienia wojny.

W praktyce to miasta partnerskie, które Friedland mają lub miały w swojej nazwie. Ich współpraca trwa od spotkania 4 maja 1996 roku i podpisania deklaracji przez władze dzie-więciu miejscowości. Są to:

- * Mieroszów - dawniej Fyr-ląd Wałbrzyski, po niemiecku Friedland in Niederschlesien,
- * Friedland Meklemburg,
- * Friedland Dolne Łużyce,
- * Friedland Dolna Saksonia,
- * Friedland nad Ostavicą (granica Moraw i Śląska Cieszyńskiego),

- * Frydland (w północnych Czechach - Kraj Liberecki),
- * Korfantów (Opolskie),
- * Debrzno (Pomorskie),
- * Mirosławiec (Zachodniopomorskie).

Dziś nikt nie wyobraża sobie miasta bez tego skweru

Skwer Friedlandzki stał się ważnym elementem krajobrazu miasteczka, a także uczestnikiem m.in. ceremonii z okazji Barbórki. Wszystko przez to, że: stanął na nim zmodernizowany „witacz” z mierzowskimi herbowymi dzikami, a także tablica, upamiętniająca górników z Mieroszowa, którzy zginęli podczas pracy w kopalniach. Całość uzupełnia symboliczny, kopalniany wagonik, w którym transportowano węgiel.©©

Z bajkami pani Ireny świat jest piękniejszy

Paweł Gołębiowski
Szczawno-Zdrój

Konkurs „Z bajką świat jest piękniejszy” został rozstrzygnięty. Dzieci wspaniale recytowały w „Zdrojotece” w Szczawnie-Zdroju.

Ponad 40 dzieci wzięło udział w finale VII edycji Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego „Z bajką świat jest piękniejszy”. Zorganizowano go tradycyjnie w Miejskiej Bibliotece Publicznej „Zdrojoteka” w Szczawnie-Zdroju. Oprócz biblioteki, głównymi organizatorami przedsięwzięcia są Irena Raszka i Klub Bajki.

Pani Irena to wałbrzyszanka, była pracownica tutejszej komendy policji. Ma na koncie

kilka książeczek z bajkami i rymowaniami dla dzieci. Nie ogranicza się jednak do pisania bajek. Założyła Klub Bajki i za pośrednictwem internetu ma stały kontakt z młodymi ludźmi. Także podczas spotkań w przedszkolach, szkołach i bibliotekach przekonuje się, że można ich skutecznie zainteresować czytaniem i pisaniem, odciągać od komputera i telewizora. Wałbrzyszanka organizuje dla dzieci konkursy z atrakcyjnymi nagrodami.

Edycję takiego właśnie konkursu pod patronatem starosty powiatu wałbrzyskiego zakończono w szczawieńskiej bibliotece. Dzieci wspaniale prezentowały bajki i rymowanki pani Ireny. Najmłodsza finalistka miała pięć lat.©©

Chcą by, uzdrowisko odzyskało świetność

Paweł Gołębiowski
Jedlina-Zdrój

W Domu Zdrojowym w Jedlinie-Zdroju powstała nowoczesna baza zabiegowa. To pierwszy etap odnawiania zabytkowego obiektu.

Jedlina-Zdrój powraca do uzdrowskiego życia. Spółka Uzdrowisko Szczawno-Jedlina 16 kwietnia oficjalnie otworzyła nową bazę zabiegową w tutejszym Domu Zdrojowym.

Zabytkowy obiekt z XVIII wieku w centrum Jedliny-Zdroju, przy Placu Zdrojowym, od lat stał opuszczony. Utworzenie porządnej, nowoczesnej bazy zabiegowej jest pierwszym etapem jego odnawiania.

- Będą tu wykonywane praktycznie takie same zabiegi, jak w Szczawnie-Zdroju. Balneoterapia, fizykoterapia i hydroterapia oraz kinezoterapia. Nie ma tylko kriokomory - mówi Krzysztof Urbański, prezes Uzdrowiska Szczawno-Jedlina.

Dodaje, że pieniądze na stworzenie nowej bazy zabiegowej na parterze Domu Zdrojowego w Jedlinie-Zdroju - 2

mln zł - dostali z Urzędu Marszałkowskiego. Wyposażenie w odpowiednie urządzenia kosztowało około 600 tys. zł, pozostałe koszty to prace remontowe.

Prezes Urbański podkreśla, że mają już zapewnionych 6 mln zł na wyremontowanie pozostałej części obiektu (dwóch pięter). Milion to pieniądze, pozyskane przez gminę Jedlina-Zdrój, reszta pochodzi z Urzędu Marszałkowskiego.

Czekają zatem Dom Zdrojowy w Jedlinie-Zdroju trzy kolejne etapy remontu: wymiana okien i wyposażenia oraz remont elewacji.

Jeśli wszystko pójdzie zgodnie z planem to do końca roku w Domu Zdrojowym pojawią się kuracjusze. Ma być przygotowanych dla nich 66 miejsc w 35 pokojach.

Zabiegi, wykonywane od 20 kwietnia, na razie są komercyjne, ale w Uzdrowisku Szczawno-Jedlina będą starali się, aby w przyszłości można było je wykonywać na NFZ.

- Działalność uzdrowska jest dla nas, jako miasta, niezwykle ważna. Uruchomienie jej komercyjnej formy to pierw-

Nowa baza zabiegowa w Domu Zdrojowym została oficjalnie otwarta. Od 20 kwietnia służy już pacjentom.

szy krok. Zależy nam na dalszych. Dlatego nie jesteśmy bierni w tym procesie. W grudniu 2025 roku wnioskowaliśmy do Banku Gospodarstwa Krajowego o dofinansowanie w ramach rządowego programu odbudowy zabytków i udało się. Na dwa projekty dostaliśmy po 500 tys. zł dofinansowania. Będziemy remontowali elewację, schody, wejście, balkon - podkreśla Irena Bujalska, burmistrz Jedliny-Zdroju.

Marszałek Paweł Gancarz potwierdził wsparcie dla uzdrowisk na Dolnym Śląsku i wspominał ich rolę.

- Z ponad czterdziestu uzdrowisk w całej Polsce, dziesięć jest zlokalizowanych na Dolnym Śląsku. Czyli największej. Można powiedzieć, że jesteśmy zagłębiem, które stawia Polaków na nogi, często po ciężkich przejściach. Działamy też po to, by podreperować ich stan zdrowia - podkreślił.©©

REKLAMA 0011459141

ZŁOMOWANIE POJAZDÓW
tel. 600 609 606

Wszystkie formalności załatwiamy na miejscu
Płatność gotówką od ręki
Wydajemy zaświadczenie o demontażu
Odbieramy własnym transportem

Cenimy Twój czas!

Stacja demontażu pojazdów | Czarkowo 16 | 64-125 Poniec

Dawny areszt śledczy będzie teraz sądem

Elżbieta Węgrzyn
Wałbrzych

Od ponad stu lat góruje nad miastem, ale dwusetki nie doczeka. Dawny areszt śledczy w Wałbrzychu idzie do wyburzenia. Wiadomo już, co tu ma powstać.

Czy w Wałbrzychu jest areszt śledczy? Jeszcze w 2018 roku istniał, a dziś XIX-wieczny kompleks, przyległy do Sądu Rejonowego pełni rolę jego archiwum i zaplecza.

Sąd w miejsce dawnego aresztu

W chwili podjęcia decyzji o zamknięciu aresztu śledczego w Wałbrzychu było w nim 108 osadzonych, służbę pełniło zaś 63 funkcjonariuszy i pracowało 4 pracowników cywilnych. Ogromny, XIX-wieczny kompleks przestał spełniać swoją rolę od wygaszenia 31 marca 2018 roku. Gmach pozostał pod zarządem Skarbu Państwa i pełni rolę archiwum.

- To wielka strata dla sądownictwa - przekonywali o tym sędziowie i samorządowcy podczas niedawnej wizyty ministra sprawiedliwości Waldemara Żurka w Sądzie Rejonowym.

Mimo powstania w 2017 roku nowego, 6-kondygnacyjnego budynku C przy ul. Barlickiego, Sąd Rejonowy wciąż wynajmuje pomieszczenia poza swoją siedzibą i nie może się rozwinąć.

- Brakuje powierzchni użytkowej w wymiarze 3194,7 m

FOT. ELŻBIETA WĘGRZYN

Dawny areszt śledczy powstał w XIX w. i od początku istnienia pełnił funkcje więzienne.

kw. Problem ten rozwiązałoby zagospodarowanie sąsiadującej z budynkami sądu nieruchomości, na której znajdują się budynki niefunkcjonującego obecnie już aresztu śledczego i możliwość wyburzenia jego infrastruktury. Decyzja o pozwoleniu na wyburzenie uwzględniająca fakt, że jest on objęty opieką konserwatorską została już wydana - czytamy w koncepcji budowy nowego obiektu dla Sądu Rejonowego w Wałbrzychu, przygotowanej przez Sąd Okręgowy w Świdnicy, który pełniłby rolę inwestora.

Warto zauważyć, że brakująca powierzchnia użytkowa w przybliżeniu pokazuje, jak duże są potrzeby wałbrzyskiego sądu. Dla porównania, powstały w 2017 roku budynek C ma powierzchnię całkowitą 3.150 m kw. Jest wysoki na 21 m, ma 5 kondygnacji naziemnych i podziemną.

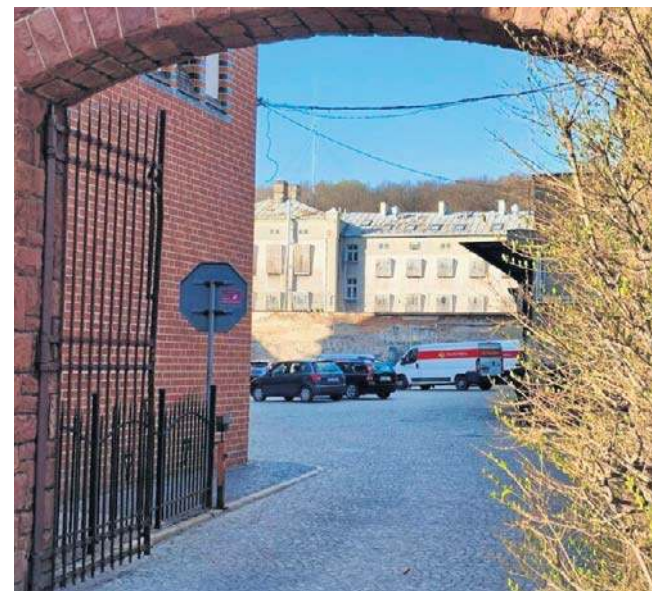
co ma się znaleźć w nowym gmachu?

Koncepcja budowy nowego gmachu Sądu Rejonowego przewiduje przeniesienie tam: Biura Obsługi Klienta; archiwum zakładowego; nowoczesnych sal rozpraw z infrastrukturą m.in. na potrzeby postępowań karnych o podwyższonym ryzyku, czyli wydziałów: Karnego, Rodzinnego i Nieletnich wraz z Zespołami Kuratorskiej Służby Sądowej; Opiniodawczego Zespołu Sądowych Spe-

cialistów; Ośrodka Kuratorskiego wraz z Przyjaznym Pokojem Przesłuchań. Nowy gmach zapewni także bezpieczny i bezkolizyjny wjazd oraz wyjazd służb konwojowych, a także niezbędną powierzchnię archiwalną na potrzeby sądu.

Dzięki budowie i zwolnieniu powierzchni w istniejących już budynkach będzie można przenieść inne komórki organizacyjne sądu, a także obniżyć

Ministerstwo Sprawiedliwości wpisało obiekt na listę 23 aresztów, likwidowanych w całej w Polsce, w tym dwóch na Dolnym Śląsku.

FOT. ELŻBIETA WĘGRZYN

W ostatnich latach gmach był wykorzystywany na archiwum.

koszty utrzymania całego kompleksu przez unowocześnienie i zaprzestanie najmu poza Sądem Rejonowym. Dysponując nową powierzchnią, wałbrzyski sąd mógłby też przejąć sprawy, związane z ubezpieczeniami społecznymi.

Dwusetki nie doczeka

Dawny areszt śledczy powstał w XIX w. i od początku istnienia pełnił funkcje więzienne. W kompleksie aresztu znajdowały się: budynek główny - administracyjno-penitencjarny, budynek gospodarczy, dyżurka bramowego, dwie wieże wartownicze i wydzielone place spacerowe.

Gmach przechodził od 1956 do 1990 roku kilka dużych mo-

dernizacji. Mimo to został uznany za przestarzały i w 2017 roku Ministerstwo Sprawiedliwości wpisało go na listę 23 aresztów śledczych, likwidowanych w całej Polsce, w tym dwóch na Dolnym Śląsku.

W ostatnich ośmiu latach kompleks był obiektem zainteresowania lokalnych radnych i mieszkańców, prywatnych firm, ale również służb - m.in. Wojsk Obrony Terytorialnej. Ostatecznie teren, pozostający w zasobach nieruchomości Skarbu Państwa użytkuje Sąd Okręgowy w Świdnicy. Obiekt jest konserwowany i odkrzaczany. Tymczasem mógłby pełnić rolę gmachu sądu i posłużyć do orzekania. Ale już w nowej formie.©©

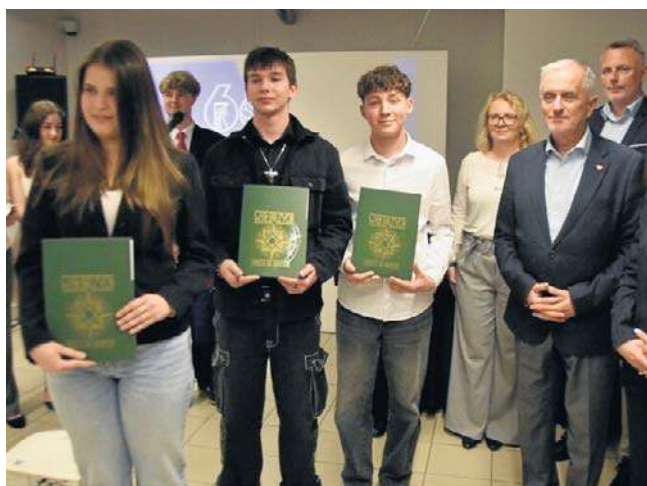
Odkryli architektoniczny urok Wałbrzyska

Paweł Gołębiowski
Wałbrzych

Dobiegła końca IV edycja Ogólnopolskiego Konkursu Graficznego Młodzieżowy Plakat Społeczny. Tym razem odbyła się pod hasłem „Odkryj Wałbrzych”.

Za nami IV edycja Ogólnopolskiego Konkursu Graficznego Młodzieżowy Plakat Społeczny, organizowanego przez Zespół Szkół Politechnicznych „Energetyk” w Wałbrzychu. W 2026 roku konkurs nawiązywał do 600-letniej historii miasta, a przewodnie hasło brzmiało: „Odkryj Wałbrzych”.

Uczestnicy projektowali zatem plakaty, które pokazywały niezwykłość, autentyczność i piękno Wałbrzyska, zachęcały do jego odkrywania. Jak im się to udało, można zobaczyć w Wałbrzyskiej Galerii Sztuki

FOT. PAWEŁ GOŁĘBIOWSKI

- Jesteśmy miastem do odkrycia - przekonywał podczas finałowej gali prezydent Wałbrzyska Roman Szelemej.

BWA na terenie Starej Kopalni. Tam też odbyła się finałowa gala konkursu. Nagrodzono prace w trzech kategoriach: uczniów szkół podstawowych, szkół średnich oraz studentów.

Wśród laureatów było kilkoro spoza Wałbrzyska.

- O konkursie powiedziała mi kuzynka. Wysłałam pracę i udało się. Została wyróżniona. Znałam Wałbrzych, bo przyjeź-

daliśmy tu wcześniej z rodzicami - mówiła Naila Miszczyszyn, uczennica V klasy szkoły podstawowej w Bytomiu.

Na plakacie jej autorstwa są umieszczone charakterystyczne miejsca Wałbrzyska. Podobnie, jak w pracy Julii Głubieniec, studijującej obecnie w Jeleniej Górze.

- Jest tu coś w rodzaju linii autobusowej: zamek Książ, Stara Kopalnia, Muzeum Porcelany - wyliczała.

W poszczególnych kategoriach konkursu nagrodzono: szkoły podstawowe - 1. Sara Mazurek, 2. Piotr Pałach, wyróżnienie Naila Miszczyszyn; szkoły ponadpodstawowe - 1. Aleksandra Kapusta, 2. Daria Stepanowych, 3. Lena Bachmatyuk, wyróżnienia Filip Jamuła i Paweł Mastalerz; studenci - 1. Julia Głubieniec, 2. Anna Pruchnik, 3. Julia Misztal, wyróżnienie Gabriela Jachimowska.©©

REKLAMA

0011516001

OGŁOSZENIE

WÓJT GMINY ŚWIDNICA

informuje

że na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy w Świdnicy, ul. B. Głowackiego 4, wywieszono:

- zarządzenie nr 48/2026 – dotyczące sprzedaży niezabudowanej nieruchomości gruntowej w Witoszowie Dolnym (dz. nr 616/2),
- zarządzenie nr 49/2026 – dotyczące sprzedaży niezabudowanej nieruchomości gruntowej w Witoszowie Dolnym (dz. nr 617),
- zarządzenie nr 50/2026 – dotyczące sprzedaży niezabudowanej nieruchomości gruntowej w Witoszowie Dolnym (dz. nr 649/4),
- zarządzenie nr 51/2026 – dotyczące sprzedaży niezabudowanej nieruchomości gruntowej w Witoszowie Górnym (dz. nr 100 i nr 101).

REKLAMA

0011516787

AUTOREKLAMA

**BURMISTRZ MIASTA
ŻARÓW INFORMUJE**

Na tablicy ogłoszeń Biura Obsługi Klienta Urzędu Miejskiego w Żarowie, ul. Zamkowa 2, został wywieszony na okres 21 dni wykaz nieruchomości przeznaczonych **do sprzedaży** w oparciu o Zarządzenie nr 49/2026.

aktualne
z całej Polski
przetargi

**nasze
komunikaty.pl**

Wartość złodziejskiego łupu, zgromadzonego przez 42-latkę i 36-latkę został wstępnie oszacowany na 25 tys. zł.

Sprawdźcie, czy nie ukradli czegoś waszego

Paweł Gołębiowski
Wałbrzych

Nawet na 15 lat może trafić do więzienia 42-latek, podejrzewany o dokonanie kilkunastu włamań do altanek, piwnic i garaży w dzielnicach Podzamcze i Piskowa Góra.

Policjanci od pewnego czasu ustalali, kto stoi za serią włamań do altanek ogrodowych, położonych na terenie rodzinnych ogródków działkowych i piwnic na Podzamczu, a także do garaży w tej dzielnicy i na Piskowej Górze. Wartość skradzionych przedmiotów oceniono na około 25 tys. zł.

Funkcjonariusze kryminalni ustalili, że za przestępstwami stoi 42-latek, a w jednym przypadku także 36-latek. Mężczyzna wpadł w ręce dzielnicowych na ulicy Basztowej, zaś kobieta została zatrzymana

na terenie ogródków działkowych przy al. Podwale.

Funkcjonariusze postawili 42-latkowi aż dziesięć zarzutów. Udowodnili mu, że w okresie od 16 lutego do 31 marca tego roku włamał się do kilku altanek, piwnic i garaży. Jako rezydent może trafić za kratki nawet na 15 lat. Kobieta uszła z jednego zarzutu udziału we włamaniu do garażu. Grozi jej do 10 lat więzienia.

Sprawa ma charakter rozwojowy. Policjanci odnaleźli i zabezpieczyli sporą ilość skradzionego mienia. Były to między innymi elektronarzędzia, rowery, sprzęt sportowy, butle gazowe i inne wartościowe przedmioty. Funkcjonariusze nie dotarli jeszcze do wszystkich właścicieli, dlatego warto skontaktować się z Komisariatem Policji I pod numerem telefonu dyżurnego 47 87 577 00. ©©

Adrianna Szurman
Przeworno

Cztery ofiary czadu w gminie Strzelin. Jedna osoba nie żyje, trzy są w szpitalu. Doszło do awarii instalacji grzewczej.

Do tragedii doszło 24 kwietnia między godz. 2.00 a 3.00 w nocy. Jak nam przekazuje Łukasz Porębski z dolnośląskiej policji, funkcjonariusze ustalili, że w Przewornie w gminie Strzelin doszło do awarii instalacji grzewczej i wycieku tlenu węgla.

Ratował swoją żonę i córkę, chciał też pomóc sąsiadom

- Z chaotycznego zgłoszenia na numer alarmowy wynikało, że dwie osoby potrzebują pomocy, w tym matka z dzieckiem, ale zgłaszający nie mógł określić, co się stało - mówi nam Tomasz Staniec, rzecznik prasowy Komendy Powiatowej Straży Pożarnej w Strzelinie.

Wszystkie ofiary zdarzenia były zatrute tlenkiem węgla. Zgłaszający to mężczyzna, który zauważył nieprzytomną żonę w łazience. Leżała na podłodze. Nieprzytomna była też jego 10-letnia córka.

Mężczyzna wyniósł na zewnątrz kobietę i dziecko i udzielił im pierwszej pomocy. Następnie wrócił do budynku,

Dramat rozegrał się 24 kwietnia w Przewornie. Jednej osoby nie udało się uratować...

z którego wyniósł również nieprzytomną sąsiadkę i sąsiada.

Bohaterski mężczyzna, który uratował trzy osoby, podjął też resuscytację krążeniowo-oddechową u 72-latka. Niestety, mężczyzna zmarł na miejscu, nie udało się przywrócić mu funkcji życiowych.

Mężczyzna wyniósł na zewnątrz nieprzytomną żonę i córkę i udzielił im pierwszej pomocy. To samo zrobił z sąsiadką oraz sąsiadem.

Trzy pozostałe osoby - dwie kobiety i dziecko - trafiły do szpitala. Ich życiu nie zagraża obecnie niebezpieczeństwo.

Zawiodła instalacja w piwnicy. Stąd czad przedostał się do mieszkań

Wadliwa instalacja znajdowała się w piwnicy, a mieszkanie, w którym spała ofiara tlenu węgla - bezpośrednio nad nią, na pierwszym piętrze. Jak mówi nam oficer prasowy Tomasz Staniec, kiedy strażacy zmierzali poziom tlenu węgla

w mieszkaniu, było 1.200 jednostek ppm. To śmiertelna dawka przy dłuższej ekspozycji na truciznę. Nie wiadomo też, jak długo ulatniał się tam tlenek węgla.

Czujki kosztują niewiele. Można je łatwo kupić

Czujka czadu mogła uratować życie wszystkim lokatorom. Strażacy apelują zatem: montujcie czujki! Kosztują niewiele, zaledwie kilkadziesiąt złotych, można je nabyć w praktycznie każdym większym markecie. A są bezcenne. ©©

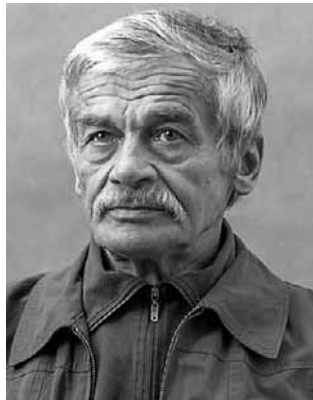
Odszedł wybitny rzeźbiarz, od lat wałbrzyszanin z wyboru

Adrianna Szurman
Wałbrzych

Odszedł Jan Pałka, rzeźbiarz, mąż wieloletniej polonistki z IV LO w Wałbrzychu. W ostatni wtorek kwietnia został pochowany w Szczawnie-Zdroju.

Jan Pałka był wieloletnim członkiem Okręgu Wrocławskiego Związku Polskich Artystów Plastyków.

Urodził się 7 kwietnia 1942 roku w Kolonii Borzechów koło Lublina. Był absolwentem Państwowego Liceum Technik Plastycznych w Nałęczowie oraz Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Poznaniu, gdzie w latach 1963-1969 studiował na Wydziale Architektury Wnętrz. Dyplom uzy-

Jan Pałka zmarł w wieku 84 lat. Był wybitnym artystą.

skął w pracowni prof. Jana Węclawskiego, specjalizując się w projektowaniu wnętrz i wzornictwie przemysłowym.

Do Wałbrzycha przyjechał w 1979 roku. W swojej pracy za-

wodowej zajmował się m.in. projektowaniem w zakładach przemysłowych, a także działalnością artystyczną i konserwatorską. Tworzył rzeźbę, płaskorzeźbę, metaloplastykę oraz rysunek. Od lat 90. szczególną część jego aktywności stanowiły prace, związane z renowacją sztuki i elementów kamiennych w obiektach architektonicznych. Od 1975 roku był członkiem Sekcji Rzeźby ZPAP oraz Stowarzyszenia Artystów Plastyków Regionu Wałbrzyskiego. Należał również do wałbrzyskiej grupy twórczej „Kontrast”.

Jan Pałka z sukcesami brał udział w licznych wystawach indywidualnych i zbiorowych, a jego prace znajdują się w zbiorach wielu instytucji muzealnych oraz publicznych. ©©

Elżbieta Węgrzyn
Jedlina-Zdrój

Płonął las w Jedlinie-Zdroju. Dziewięć zastępów strażackich, dwa samoloty gaśnicze, dromader i śmigłowiec pracowali w trudnym, górskim terenie.

25 kwietnia około godz. 14.00 mieszkańcy Jedliny-Zdroju zaalarmowali służby o dymie, unoszącym się nad lasem na wzgórzach w okolicy ul. Ogrodowej.

Płonął młodnik w okolicy orlika i parku wodnego w Glinicy, części Jedliny-Zdroju. Na miejscu pracowało dziewięć zastępów strażackich. Z JRG-1 PSP w Wałbrzychu wysłano do Jedliny-Zdroju ciężkie, gaśnicze samoloty. Wspierali je

Pożar młodnika w Glinicy gasiło dziewięć zastępów strażackich, dwa samoloty gaśnicze i śmigłowiec.

strażacy ochotnicy z OSP Głuszycy Górna, Dzieńmorowice, Walim, Zagórze Śląskie i Jedlina-Zdrój.

- Pożarem było objęte około pół hektara lasu. Strażacy działali w trudnych warunkach, bo

ogień pojawił się na szczycie wzgórza. Akcję wspierały samoloty gaśnicze: dwa dromadery i śmigłowiec. Samoloty wykonały cztery zrzuty wody - zaznaczył dyżurny.

Pożar udało się ugasić. ©©

Ważne inwestycje w podziemnym mieście Osówka. Turyści zaczynają doceniać to miejsce

Adrianna Szurman
Głuszycy

Podziemne miasto Osówka w Głuszycy ma nowe parkingi i elementy na trasie zwiedzania. Tutaj potrafią łączyć historię kaźni z turystyką.

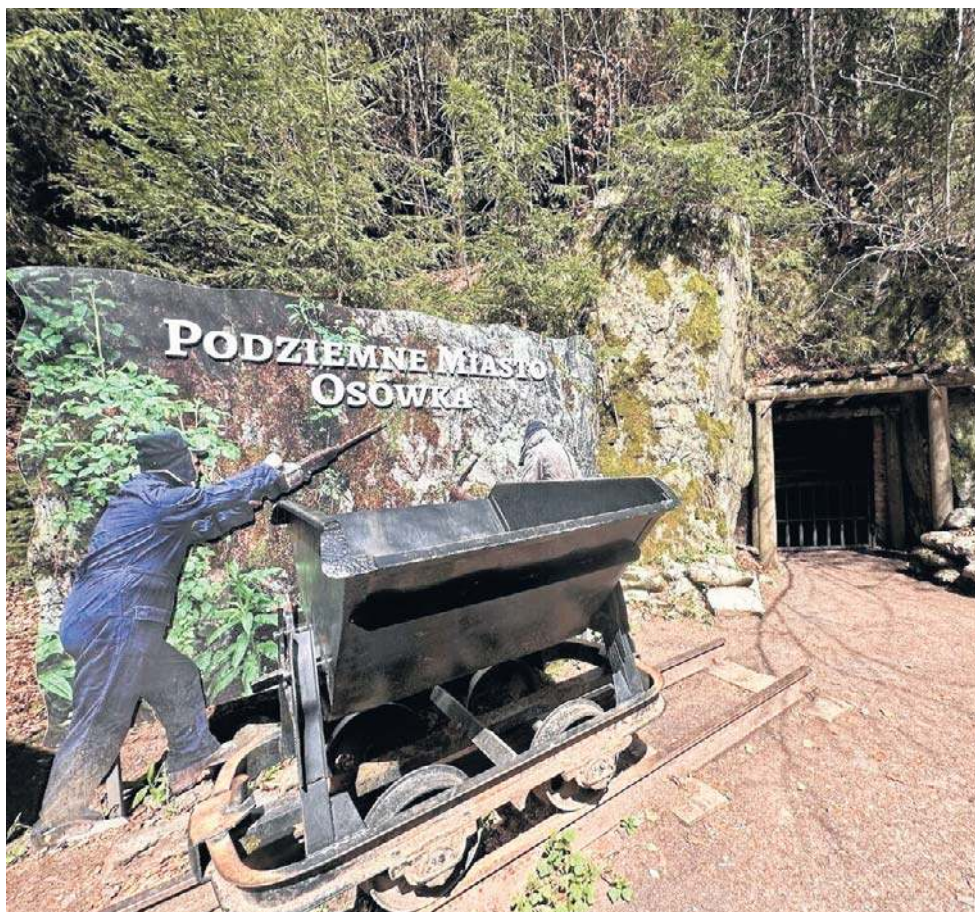
W towarzystwie wielu znanych gości gości oficjalnie zaprezentowano projekt „Poznajemy fortyfikacje graniczne”. Zrealizowano go wspólnie z Krajem Pardubickim przy wsparciu Unii Europejskiej.

Pomógł europejski fundusz

Wartość projektu to 7.361.450 zł. Część, realizowana na terenie podziemnego miasta Osówka kosztowała 3.930.700 zł. Ponad 3 mln zł stanowiło dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

W ramach przedsięwzięcia zmodernizowano infrastrukturę wokół obiektu. Powstały m.in. nowe parkingi dla samochodów i autokarów. W środku rozbudowano ekspozycję oraz wprowadzono nowe elementy edukacyjne i multimedialne, w tym tablicę, na której są wyświetlane dzieje Głuszycy i Osówki od chwili powstania miejscowości po czasy współczesne.

- Jesteśmy gotowi na to, aby to miejsce wpisało się w trudną historię naszego miasta, mogło przyjąć jak najwięcej turystów, którzy dalej będą przekazywali świadectwo o tych wszystkich wydarzeniach i ludziach, którzy stracili tutaj życie, drążyli tunele, bardzo ciężko pracowali podczas II wojny światowej. Cały czas, od 2014 roku robimy wszystko, aby turystów było

Podziemne tunele Osówki więźniowie obozu Gross-Rosen drążyli od połowy 1943 roku.

jak najwięcej. Zauważamy też, że mamy coraz więcej gości z Niemiec, o których było bardzo trudno. Pojawiają się Litwini i Czesi. To ważne, że możemy przekazywać światu informacje o tych wszystkich wydarzeniach, które miały tutaj

Bilet łączony na kilkogodzinne zwiedzanie Podziemnego Miasta Osówka (trasa historyczna plus ekstremalna) kosztuje 70 zł.

miejsce - mówił Roman Głód, burmistrz Głuszycy.

Jak dodał, oczywiście nie byłoby to możliwe, gdyby nie partner - Kraj Pardubicki i pieniądze z UE.

- Jesteśmy w przeddzień otwarcia nowego roku turystycznego, a sytuacja geopolityczna sprawia, że więcej osób zdecydowało się odwiedzić różne miejsca w Polsce. Mamy nadzieję, że będzie wśród nich podziemne miasto Osówka. To spółka gminna, która dobrze działa i dobrze wpływa na rozwój ekonomiczno-gospodarczy

takich małych gmin, jak nasza. Mam nadzieję, że będziecie naszymi ambasadorami - zaznaczał.

Niemcy przyjeżdżają teraz autokarami

Zdzisław Łazanowski, prezes spółki opowiedział o trudnej historii tego miejsca, ale także o jego początkach.

- 30 lat temu była tu dziura w ziemi, a w sąsiedniej Sierpnicy znajdowało się 26 domów. Pamiętam pierwszą sesję rady miejskiej, kiedy zaczęto mówić o otwarciu trasy w górze

Osówka. 75 procent radnych była przeciwko. Mówili, że to wyrzucanie pieniędzy. Ale udało się. Od 1995 roku wykorzystywano środki zewnętrzne. Najpierw udało się udostępnić 800 metrów podziemnej trasy - opowiadał.

Wspomniał, że przyszedł do niego burmistrz i zaczął mówić o tym, że potrzebuje człowieka, który rozkręci to miejsce.

- Zdecydowałem się po dwóch miesiącach. Nie sądziłem, że zostanę tak długo, że będę miał siwe włosy na głowie.

Bardzo dobrze pamięta początki tego miejsca - drewniane wozy, przypominające wóz Drzymały, gdzie były kasy biletowe i trzech turystów tygodniowo. Później pięciu. Kolejny czas to metalowy obiekt, później murowane kasy, aż w końcu pierwsze w Europie toalety, które urządzono w bunkrze. Są tu do dzisiaj. Dużo się zmieniło przez te 30 lat.

- Coraz trudniej zadowolić gości. Żeby chcieli tu być, trzeba wychodzić do ludzi. Jeżeli jestem na spotkaniach z nauczycielami, to przyjeżdżają szkoły. Jest dużo Czechów, bo od kilkunastu lat współpracujemy z czeskimi stowarzyszeniami. Od lat jeżdżę do Niemiec. Ale dopiero od kilku przekonują się, że warto znać historię, także tę trudną, dotyczącą obozów pracy i miejsc takich, jak to.

Kilkadziesiąt lat temu był w Berlinie i dawał Niemcom broszury. Czytali je i oddawali.

- Kilka tysięcy materiałów z targów turystycznych w Niemczech przywoziłem ze sobą. Byłem załamany. Ale dziś Niemcy przyjeżdżają tu autokarami - zapewnił. - To trudny temat. Ale wiemy, jak pokazy-

wać ten obiekt, żeby funkcjonował. Przez te lata odwiedziło nas 3 mln ludzi, byli ostatnio Australijczycy i Amerykanie. Ludzie z całego świata. Każdy, kto teraz przyjeżdża, oczekuje, żeby była restauracja, ale także darmowe parkingi czy toalety. I to wszystko tu dzisiaj funkcjonuje. Także dzięki realizacji projektu, którego efekty pokazujemy.

Historia podziemnego miasta Osówka

Prace rozpoczęto tutaj w połowie 1943 roku. Doprowadziły do powstania ogromnego systemu betonowych korytarzy, umocnień i hal. Cel utrzymywano w tajemnicy. Zdaniem jednych miała to być tajna kwatera Adolfa Hitlera. Inni twierdzą, że budowano hale dla podziemnych fabryk zbrojeniowych do produkcji tajnej broni. Do pracy wykorzystywano robotników oraz więźniów z obozu koncentracyjnego Gross-Rosen.

Część naziemna kompleksu Osówka stanowi zewnętrzną infrastrukturę podziemnego obiektu. Stopień zaawansowania przeprowadzonych tu robót stawia te budowle na pierwszym miejscu pod względem najbardziej wykończonych naziemnych obiektów przedsięwzięcia „Riese” (po niemiecku: olbrzym) w Górach Sowich.

Dzisiaj w Osówce są do wyboru cztery trasy turystyczne. Na zewnątrz są też atrakcje dla matek z dziećmi z interaktywnymi ławkami. Można przy nich posłuchać głosów zwierząt, zamieszkujących okoliczne lasy, na przykład wilków. Do Osówki mogą wejść dzieci od piątego roku życia, trasy nie można zwiedzać ze zwierzętami. ©©

Wieża widokowa na Chełmcu już czeka na gości

Adrianna Szurman
Boguszków-Gorce

Wieża na Chełmcu znowu jest czynna, co bardzo cieszy mieszkańców Wałbrzyska, Szczawna-Zdroju i Boguszo-wa-Gorców. Także - co zrozumiałe - turystów.

Szczytem zarządza gmina uzdrowskowska, podobnie jak wieżę. Szczyt wchodzi w skład Korony Gór Polskich. Warto tu zajrzeć, bo widoki są obłędne, a wodą na górę trasa dosyć łatwa.

Wieża widokowa na Chełmcu cieszy turystów od 135 lat. Zbudowano ją w latach 1987-1988. Na otwarcie, 5 sierpnia 1888 roku, przyszło blisko tysiąc osób. Była tam wówczas klimatyczna restauracja, w której po trudach wędrówki można było posilić i napić. Po tym obiekcie do dziś pozostały - niestety - tylko wspomnienia.

Wieża jest najwyższym dostępnym punktem w Szczawnie-Zdroju, ale można się tu wdrapać także od strony Wałbrzyska (trudniejsza trasa z Bia-

łego Kamienia) czy Boguszo-wa-Gorców (trasa łagodniejsza, wiedzie tu Droga Krzyżowa Trudu Górniczego). Są śmiałkowicie, który wjeżdżają na szczyt rowerami górskimi.

Szczyt Chełmca to popularny cel pieszych wędrówek, więc ustawiono na nim również krzyż milenijny. Od lat pielgrzymują do niego pątnicy. Poświęcono go w 2000 roku - stąd nazwa. Są tu również turystyczne wiaty, drewniane ławeczki i paleniska na ogniska do pieczenia kiełbasek. Warto zajrzeć, bo wygód i związanych

z nimi wrażeń na pewno nie zabraknie.

A sama wieża? Jest stylizowana na średniowieczną. Od początku kwietnia znowu jest czynna w weekendy. Zmieniły się tylko godziny jej otwarcia. Obecny harmonogram przedstawia się następująco: od kwietnia do września - w godzinach 10.00-18.00; dodatkowe dni otwarcia - 4, 5, 6 i 7 maja; od 1 do 25 października - w godzinach 10.00-16.00.

Podczas naszej wizyty na szczycie panował całkiem spory ruch. I bardzo dobrze! ©©

Wejście na wieżę widokową na Chełmcu jest dobrze zabezpieczone. A widoki z góry - doprawdy obłędne!

Sala Złota zachwyca historią i tajemnicą

FOT. ZAMEK KSIĄŻ W WAŁBRZYCHU

Sala Złota w zamku Książ do początku XX wieku była tarasem jadalnym. Ukrywa też tajemniczy mechanizm.

Paweł Gołębiowski
Wałbrzych

Cudowna Sala Złota w zamku Książ długo była tarasem jadalnym. Jest tam też specjalny właz. Wie o nim niewiele osób.

Zamek Książ w Wałbrzychu, wspaniała perła regionu, ciągle skrywa wiele tajemnic, ale i zwyczajnych ciekawostek. Taką jest z pewnością historia Sali Złotej, która znajduje się bezpośrednio nad znaną, wspaniałą Salą Maksymilianą.

Okazuje się bowiem, że jeszcze na początku XX wieku Sala Złota była... tarasem jadalnym.

- Została zabudowana w trakcie drugiej wielkiej przebudowy zamku. Stała się wtedy jadalnią, wzbogaconą o poża-

caną 24-karatowym złotem fasety, znajdującą się pod sufitem - informują w Książu.

Zwiedzając teraz dawną siedzibę rodu Hochbergów warto zwrócić uwagę między innymi na zdobiące tę salę ceramiczne rzeźby, które przedstawiają alegorie czterech pór roku.

Jest tam jeszcze jedna ciekawostka. To właz w podłogę, w pobliżu kominka. Znajduje się w nim mechanizm, umożliwiający opuszczenie żyrandola w Sali Maksymiliany. Dzięki niemu żyrandol można opuszczać w razie potrzeby jego naprawy czy chociażby wymiany żarówek.

Nie przegapcie tego cudelka w trakcie najbliższej wizyty w zamku Książ. Naprawdę warto zobaczyć to niezwykle miejsce!©@

KRÓTKO

WAŁBRZYCH Nagrody dla uczniów i trenerów

27 kwietnia był wyjątkowym dniem w wałbrzyskim IV Liceum Ogólnokształcącym. Obchodzono tu święto patrona Janusza Kusocińskiego - wybitnego lekkoatlety i działacza konspiracji w czasach II wojny światowej, co przypłacił życiem. Uroczystość stała się okazją do wyróżnienia i uhonorowania nie tylko uczniów, którzy zbierają sportowe laury - bo taki jest zwyczaj na koniec każdego roku szkolnego - ale także ich trenerów oraz klubów sportowych. Bo w nich trenują i osiągają sukcesy. Nagrodzono kilkadziesiąt osób.

ADA

DZIECMOROWICE Crossowcem wprost do rzeki

25 kwietnia około godziny 20.00 policjanci ruchu drogowego wałbrzyskiej komendy otrzymali informację o kolizji drogowej przy ul. Strumykowej w Dziecmorowicach. Kierująca pojazdem, poza drogą publiczną, miała wjechać jednośladoł wprost do pobliskiej rzeki. Kiedy funkcjonariusze dotarli na miejsce okazało się, że 40-latką, która prowadziła motocykl typu cross, była nietrzeźwa. Wydmuchała aż 1,52 promila alkoholu. Kobiętę zawieziono do szpitala. Kiedy wydobrzeje, musi się liczyć z długotrwałym zakazem kierowania pojazdami oraz wysoką grzywną. Sąd może też orzec do trzech lat więzienia i przepadek równowartości pojazdu, który nie należał do niej.

PG

WAŁBRZYCH Na „lufie” wjechała w osobówkę

21 kwietnia przed godziną 18.00 wałbrzyscy policjanci otrzymali informację o kolizji drogowej na skrzyżowaniu ul. Sokołowskiego z Wyszyńskiego na Piaskowej Górze. Na miejscu okazało się, że 53-letnia wałbrzyszanka, kierująca samochodem osobowym wjechała wprost pod jadącą główną ulicą osobówkę, kierowaną przez innego wałbrzyszanina. Kobieta wydmuchała 0,4 promila alkoholu, więc może dostać długotrwały zakaz siadania za kółkiem i wysoką grzywnę. Obojgu uczestnikom kolizji nic się nie stało.

ELW

FOT. PAWEŁ GOŁĘBIOWSKI

Krąg Pieśni odbywa się raz w miesiącu w Stacji Joga na dworcu Wałbrzych Miasto.

MUZYKOWANIE MOŻNA ŚPIEWAĆ ALBO TYLKO SŁUCHAĆ

Dźwięki, które dają odprężenie

Paweł Gołębiowski
Wałbrzych

Śpiewanie w grupie to więcej niż muzyka - to sposób na zdrowie i wewnętrzny spokój. W Stacji Joga można je odnaleźć w gronie przyjaciół.

Czy wiecie, że wspólny śpiew ma zbawienny wpływ na organizm? To naukowo potwierdzony fakt. Poprawę samopoczucia deklarują uczestnicy regularnych spotkań, prowadzonych przez wałbrzyską multiinstrumentalistkę Izabelę Stępniewską. Krąg Pieśni odbywa się raz w miesiącu w wyjątkowych wnętrzach Stacji Joga na dworcu Wałbrzych Miasto. To czas na odprężenie i odnalezienie wewnętrznej harmonii. Może wziąć w nim udział praktycznie każdy chętny.

- Wracam do domu w znacznie lepszym nastroju, a ta pozytywna energia zostaje ze mną na długo - mówi z uśmiechem pani Bolesława, jedna z uczestniczek.

Wyciszenie, które towarzyszy spotkaniom, nie wynika

z głośnej ekspresji, lecz z łagodności. Krąg Pieśni jest przestrzenią bezpiecznych, kojących utworów, w których każde słowo ma znaczenie. Teksty takie, jak: „Jestem bezpieczna, jestem miłością... jak rzeka płynie” pozwalają budować wiarę w siebie oraz odzyskać spokój.

- Co najważniejsze: dołączyć może każdy, bez względu na wokalne umiejętności - zapewnia Izabela Stępniewska.

Oprawę muzyczną spotkań tworzą: Izabela Stępniewska - gitara elektroakustyczna, handpan oraz wokal; Eliza Szafert i Iza Kalinowska - wokal; Szymon Ilczyszyn - piano; Paweł - gitara basowa; gościnnie dźwięki harfy kryształowej (w wykonaniu Ryszarda Zdzioch), bębnów i prostych instrumentów, na których grają sami uczestnicy.

Okazuje się, że sam dźwięk także leczy. Drgania, intonacja i mruczenie sprawiają, iż pobudzamy i aktywujemy nerw błędny.

Krąg Pieśni odbywa się w ramach projektu Przestrzeń Możliwości, którego twórcą jest Asia Rybczyńska, a realizowany w Stacji Joga od września do czerwca bieżącego roku.

Inicjatywa w każdy weekend angażuje lokalną społeczność, tworząc warunki do wspólnego rozwoju, integracji i dbania o dobrostan mieszkańców. Całość opiera się na holistycznym podejściu do człowieka.

Stacja Joga, stworzona blisko pięć lat temu przez Ewę Kosmałę, to miejsce tętniące życiem przez cały tydzień. Codziennie dziesiątki osób odnajdują tu coś dla ciała i duszy. W bogatej ofercie znajdziemy jogę w wielu odsłonach: Hatha, Vinyasa, Yin joga, joga regeneracyjna oraz zajęcia dla dzieci; ruch i terapię - pilates, ćwiczenia na kręgosłup, kung fu; relaks i rozwój - koncerty, masaże, warsztaty, szkolenia oraz naturoterapię.

Chcesz dołączyć do Kręgu Pieśni? Kontakt jest następujący: Stacja Joga, ul. Armii Krajowej 26c, 58-302 Wałbrzych, telefon nr 606 898 686.©@

REKLAMA

0011516409

BURMISTRZ JAWORZYNY ŚLĄSKIEJ

ogłasza

I przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż

lokalu mieszkalnego o pow. 43,96 m², położonego w Piotrowicach Świdnickich nr 17/1, wraz ze sprzedażą ulamkowej części gruntu wynoszącej 18,72% w działce nr 1184 o pow. 0,1544 ha. Lokal mieszkalny usytuowany jest na niskim parterze w budynku mieszkalnym wielorodzinnym o 3 kondygnacjach w zabudowie luźnej, minimalnie podpiwniczony. Budynek wzniesiono w technologii tradycyjnej i usytuowany jest tuż przy drodze dojazdowej.

Lokal składa się z dwóch pokoi, kuchni i w.c. Do lokalu przynależą 2 komórki poza budynkiem mieszkalnym.

Cena wywoławcza: 99 600,00 zł

Godzina przetargu – 10.00

Księga wieczysta nr SW1S/00020187/6

Przeznaczenie nieruchomości w miejscowym planie – teren zabudowy mieszaney – mieszkaniowej oraz usługowo-gospodarczej. Nieruchomość wolna jest od wszelkich obciążeń i roszczeń osób trzecich.

Przetarg odbędzie się w dniu 9.06.2026 r. w Urzędzie Miejskim w Jaworzynie Śląskiej przy ul. Powstańców 3, pokój nr 3.

Warunkiem przystąpienia do przetargu jest wpłacenie wadium w pieniądzu w wysokości 10% ceny wywoławczej w terminie do 5.06.2026 r. na konto Urzędu Miejskiego w Jaworzynie Śląskiej

PKO BANK POLSKI 81 1020 5226 0000 6102 0727 7645.

Pełną informację dotyczącą nieruchomości oraz przetargu zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu przy ul. Powstańców 3.

Ogłoszenia o przetargach dostępne są również na stronie internetowej pod adresem: www.bip.jaworzyna.net (w zakładce Przetargi – sprzedaż nieruchomości). Dodatkowe informacje można uzyskać w Urzędzie Miejskim w Jaworzynie Śląskiej, ul. Powstańców 3, pok. nr 109 lub pod nr telefonu: 74 84-89-594 w godzinach pracy Urzędu.

Jaworzyna Śląska, dnia 4.05.2026 r.

Toyota EKO Półmaraton po nowemu

Paweł Gołębiowski
Wałbrzych

Ogromne zainteresowanie Toyota EKO Półmaratonem Wałbrzych. Jest już grubo ponad tysiąc zgłoszonych.

Do 26. Toyota EKO Półmaratonu Wałbrzych pozostało jeszcze sporo czasu, ale już widać, że uczestników tegorocznej edycji biegu będzie bardzo wielu. Być może nawet więcej niż w ubiegłym roku. Wtedy w imprezie wzięły udział cztery tysiące osób. Wałbrzyski półmaraton jednak ewoluuje, rozwija się i obecnie jest czymś więcej niż tylko imprezą dla zaawansowanych biegaczy. Tegoroczna edycja ma szczególnie wymiar, bo Wałbrzych świętuje swoje 600-lecie, a sport obchodzi tutaj jubileusz 80-lecia.

Impreza dla każdego

Zmiany w Toyota EKO Półmaratonie wprowadzono już w ubiegłym roku, kiedy to klasyczny bieg przekształcono w dwudniowy, dostępny dla każdego festiwal biegania.

Obecnie jest to wydarzenie dla każdego - od przedszkolaka,

Tak startował wałbrzyski półmaraton w 2025 roku. Dla biegaczy udział w nim to radość.

stawiającego pierwsze kroki na dystansie 50 metrów, przez osoby z niepełnosprawnościami, aż po zaprawionych w długodystansowych biegach.

- Przekroczenie bariery tysiąca zgłoszonych osób na tym etapie to dla nas sygnał, że zaufanie, którym obdarzyli nas biegacze, stale rośnie - mówi Zbigniew Gucwa, prezes Fundacji The Sport i organizator wydarzenia.

- Ubiegłoroczna decyzja o rozłożeniu imprezy na dwa dni była strzałem w dziesiątkę. Widok rodzin, startujących w sobotnim Biegu Towaryskim, a dzień później zawodników walczących o życiówki na trasie półmaratonu utwierdził nas w przekonaniu, że to formuła, która idealnie wpisuje się w potrzeby uczestników, przyjeżdżających do Wałbrzyska. Chcemy, by każdy czuł się tu

mile widziany i doceniony - dodaje.

Trasa łatwiejsza, ale i tak jest wyzwaniem

Zapisanych do imprezy jest już blisko 1,5 tysiąca osób. Przed uczestnikami półmaratonu trudne wyzwanie, chociaż organizatorzy zmienili nieco trasę, znaną dotąd z wymagających podbiegów. Nadal nie jest najłatwiejsza i pozostaje

ambitna, ale została skonfigurowana tak, żeby dawać satysfakcję, a nie zniechęcać. Prowadzi przez serce miasta - od Rynku, przez Aleję Wyzwolenia, aż po metę w Starej Kopalni, oferując biegaczom unikalną, atestowaną przez PZLA trasę w wyjątkowej scenerii.

- Zmieniliśmy nieco jej profil na łagodniejszy, ale spokojnie: wałbrzyskiego pazura nie da się, i nie chcemy tego robić!, całkowicie wyeliminować - zaznacza Gucwa. - To wciąż jest bieg z charakterem, ale teraz znacznie bardziej dostępny dla tych, którzy dopiero budują swoje biegowe portfolio albo po prostu nie chcą walczyć o najwyższe lokaty. Chcemy, by meta w Starej Kopalni była miejscem radości i źródłem satysfakcji z pokonanych kilometrów.

Dwa dni z Toyota EKO Półmaratonem

Sobota, 5 września, będzie dniem integracji. To wtedy okolice ul. Wysockiego wypełnią się dziećmi, startującymi w Biegu EKO Juniora oraz uczestnikami Biegu Towaryskiego, gdzie zamiast życiówek

liczy się dobra energia i wspólna rozmowa. Niedziela to już czas półmaratonu, Biegu po Zdrowie na dystansie 10 km oraz niezwykle ważnego w harmonogramie Biegu bez Barier dla osób niepełnosprawnych ruchowo.

Szczegółowe informacje oraz zgłoszeniowe formularze można znaleźć na internetowej stronie organizatora: www.polmaraton.walbrzych.pl.

Harmonogram imprezy (Wałbrzych, 5-6 września, Stara Kopalnia przy ul. Piotra Wysokiego 29):

Sobota, 5 września, godz. 16.00 - Wałbrzyski Bieg Towaryski (2,5 km) - bez rywalizacji, dla każdego, idealny na debiut; 17.00 - Bieg EKO Juniora - wyścigi dla dzieci (dystanse od 50 m do 1.000 m zależnie od wieku).

Niedziela, 6 września, 10.00 - Toyota EKO Półmaraton Wałbrzych (21,0975 km) - główny dystans na atestowanej trasie; 10.45 - Bieg po Zdrowie (10 km) - szybka „dycha” dla ambitnych amatorów; 10.45 - Bieg bez Barier (10 km) - start dla osób z niepełnosprawnością ruchową.©©

Pacjenci wałbrzyskiej kardiologii będą teraz wożeni komfortowo i bezpiecznie

Adrianna Szurman
Wałbrzych

Nowoczesna karetka trafiła do szpitala w Wałbrzychu. Będzie woziła chorych na serce do szpitala we Wrocławiu, a nawet dalej położonych ośrodków.

Nowa, specjalistyczna, czysta i pachnąca karetka trafiła do Specjalistycznego Szpitala im. dra Alfreda Sokołowskiego w Wałbrzychu. Jest dedykowana pacjentom tutejszej kardiologii, którzy będą musieli być przewiezieni na konsultację do szpitali we Wrocławiu albo dalej.

Sfinansowana z funduszy Krajowego Planu Odbudowy

Nowa, szósta karetka dla wałbrzyskiego szpitala im. dra Sokołowskiego została sfinansowana z pieniędzy Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. Kosztowała 540 tys. zł, w tym około 396 tys. zł to dofinansowanie unijne.

Karetka została przekazana oddziałowi kardiologicznemu i będzie służyła do specjali-

stycznego transportu pacjentów.

- Nie mamy kardiochirurgii, a często diagnoza oznacza konieczność przeprowadzenia operacji. Sprawna karetka w takich sytuacjach to podstawa - mówi Jolanta Królak, dyrektorka wałbrzyskiego szpitala.

Jak dodaje, karetka jest potrzebna nawet kilka razy w miesiącu. Ma już zainstalowane nosze, a lada dzień zostanie w niej zamontowany także sprzęt specjalistyczny. To nie jest R-ka, jak w pogotowiu, ale służy do transportu. Zdarza się, że pacjenci, którzy tego wymagają, nie oddychają samodzielnie.

- To kolejne ważne wydarzenie w naszym szpitalu. W ubiegłym roku została ogłoszona krajowa sieć kardiologiczna. Nasza placówka uzyskała status ośrodka drugiego poziomu, a odbyło się to w lipcu. Wtedy też ukazał się nabór wniosków na poprawę jakości dla pacjentów. Wzięliśmy udział w konkursie i w listopadzie okazało się, że nasza placówka znalazła się wśród 112, które zostały rekomendowane do objęcia wsparciem finansowym. Wartość dofinansowania to 14,5

mln zł, a cała inwestycja to ponad 16 mln. Wszystkie środki są dedykowane na zakup sprzętów, wymianę klimatyzacji, zwiększenie powierzchni do rehabilitacji kardiologicznej. Będziemy na przykład wymieniali wszystkie łóżka, a najdroższy sprzęt, który kupimy z tych środków to angiograf - wylicza dyr. Jolanta Królak.

I dodaje, że uruchomiony zostanie też nieczynny od wielu lat basen do rehabilitowania pacjentów kardiologicznych.

Wielki remont na dwóch piętrach kardiologii

Michał Gorawski, ordynator oddziału kardiologii dodaje, że na oddziale trwa obecnie wielki remont, który obejmuje dwa piętra. Pozwoli to podnieść jakość usług.

- Nasz oddział hospitalizuje średnio ponad 3 tysiące osób rocznie. Większość przypadków jest leczona na miejscu, ale zdarzają się sytuacje, że musimy się zwrócić o pomoc do ośrodków wyższej referencyjności we Wrocławiu, a nawet dalej położonych - zaznacza dr Gorawski.

Roman Szelemej, prezydent Wałbrzyska i jednocześnie lekarz na wałbrzyskiej kardiologii, a przez ostatnie lata także dyrektor placówki, dyrektor ds. medycznych i ordynator zauważa, że do szpitala i Wałbrzyska płyną obecnie ogromne, bezprecedensowe środki.

- Ponad 200 mln zł z KPO i Wzrostu Odporności jest w tej chwili absorbowane. To znacząco poprawi w perspektywie roku lub dwóch funkcjonowanie naszego szpitala. Ale środki z KPO dotyczą też szpitala przy ul. Paderewskiego. Myślę, że bez tych pieniędzy jakość opieki i bezpieczeństwo funkcjonowania, jak również cyberbezpieczeństwo szpitali byłyby absolutnie niewystarczające. Te inwestycje przenoszą poziom funkcjonowania naszej placówki do XXI wieku. W ten sposób szpital zwiększa potencjał na mapie Dolnego Śląska i stajemy się drugim ośrodkiem po Wrocławiu, jeśli chodzi o jakość, zakres oraz możliwość świadczenia usług - zaznacza Szelemej.

Podkreśla, że bez środków z UE nie można byłoby zrealizować żadnych projektów in-

Moment oficjalnego przekazania wałbrzyskiemu szpitalowi nowej karetki dla pacjentów oddziału kardiologicznego.

frastrukturalnych i badawczych, które są obecnie prowadzone.

- Te pieniądze nie przychodzą same, trzeba o nie zabiegać i trzeba to podkreślać przy każdej okazji.

Szpital dostał z KPO tyle, ile wynosi roczny budżet starostwa

Starosta wałbrzyski Leonard Górski dodaje, że tylko w tym roku szpital uzyskał dofinanso-

wanie z KPO w wysokości 104 mln zł. To jest tyle samo, ile wynosi całoroczny budżet powiatu wałbrzyskiego.

Na przekazaniu karetki pojawił się również Adam Jaśnikowski, radny wojewódzki, szef społecznej rady szpitala.

- To bardzo ważny moment dla wałbrzyskiego szpitala. Prowadzi on rekordowe inwestycje. Wszyscy jesteśmy dumni z zakresu prac, jaki jest tu wykonywany.©©

AKCJA UWIERZycIE?! POSADZILI 600 DĘBÓW NA 600-LECIE WAŁBRZYCHA! SPRZĄTALI I UKWIECALI MIASTO, A NA KONIE

Potrafia łączyć pożyteczną pracę z prz

Do udziału w kolejnej edycji akcji „Czysty i Zielony Wałbrzych” nie brakowało chętnych.

Najmłodsi mieszkańcy miasta z dumą prezentują dyplomy, otrzymane za swój wysiłek.

Stowarzyszenie Czysty Wałbrzych, uczniowie szkół, przedszkolaki, samorządowcy i urzędnicy w

Podczas pikniku ekologicznego rozdawano mieszkańcom drzewka (także owocowe) do posadzenia w ogrodzie.

Po minach tych chłopców widać, ile radości i satysfakcji daje wspólne działanie ma rzecz czystości i urody miasta.

C BAWILI SIĘ NA PIKNIKU EKOLOGICZNYM

Wzajemnościami

Wzięli udział w akcji sprzątania miasta oraz sadzenia drzew i roślin.

Jedni sadzili, inni sprzątali. Po zimie w miejskiej przestrzeni zostało mnóstwo śmieci. Same się nie wytworzyły...

Organizatorzy akcji od samego rana byli z dziećmi i młodzieżą w różnych dzielnicach Wałbrzycha.

To był bardzo pracowity dzień w Wałbrzychu. Z okazji 600-lecia miasta posadzono wspólnie 600 dębów.

Sadzenie Alei Dębowej przy ul. Uczniowskiej to projekt, który będzie rósł z miastem i zostanie z nami na lata.

Nie zabrakło ciekawych kreacji. Udział w akcji był również okazją do świetnej zabawy.

Wiosna rozgościła się już na dobre. Świadcą o tym całe palety posadzonych kwiatów.

CZY PIASTOWIE BYLI SŁOWIANAMI? NAUKOWCY ZBADALI ICH DNA

Czy podręczniki do historii będą musiały zostać zmienione? – Na pewno trzeba będzie głęboko przemyśleć, czy to, co jest w nich zapisane, ma jakieś racjonalne uzasadnienie – mówi prof. Marek Figlerowicz, kierownik Zakładu Biologii Molekularnej i Systemowej Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN w Poznaniu.

Sylwia Rycharska

W sumie badaniami objęto 33 osoby. W przypadku dziesięciu udało się z dużym prawdopodobieństwem potwierdzić ich tożsamość jako Piastów.

W kwietniu w prestiżowym czasopiśmie „Nature Communications” opublikowano wyniki badań genetycznych dynastii Piastów. To pierwsze tak szeroko zakrojone przedsięwzięcie, które zamiast rekonstrukcji opartych na domysłach dostarcza twarde dane dotyczące pochodzenia elit tworzących zręby państwa polskiego. Jednocześnie nie przynosi ono prostych odpowiedzi – raczej zmusza do zadania nowych pytań o to, co do tej pory uznawaliśmy za pewnik. Jedno z nich powraca najczę-

ściej: kim byli Piastowie i skąd się wywodzili.

Czy podręczniki do historii do poprawki?

Na pytanie o to, czy wyniki badań wymuszają zmiany w szkolnych podręcznikach, naukowiec odpowiada jasno – choć bez jednoznacznych deklaracji.

– Na pewno trzeba będzie głęboko przemyśleć, czy to, co obecnie jest zapisane, ma jakieś racjonalne uzasadnienie. Wiele przekonań funkcjonujących w świadomości społecznej oraz też stawianych w podręcznikach na temat początków pań-

stwa polskiego, jest raczej swego rodzaju wyobrażeniem i zbiorem życzeń niż opisem opartym na faktach – mówi prof. Figlerowicz.

– Nie mamy żadnych zapisów, które mówiłyby o pierwszych Piastach – skąd pochodzili, czy byli lokalni, czy przybyli z zewnątrz. Dotychczasowe narracje w dużej mierze opierały się na domysłach i scenariuszach dopasowanych do naszych potrzeb i oczekiwań – dodaje.

DNA zamiast domysłów

To jedno z najważniejszych badań dotyczących początków

państwa polskiego w ostatnich latach. Interdyscyplinarny zespół naukowców – genetyków, historyków, archeologów i antropologów z Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN oraz Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – przez blisko dekadę analizował szczątki

przypisywane pierwszej polskiej dynastii.

Na czele zespołu stał prof. Marek Figlerowicz – inicjator badań i ich kierownik. Pozostali członkowie zespołu to: Michał Zenczak, prof. Luiza Handschuh, dr Małgorzata Marcinkowska-Swojak, dr Ireneusz

Stolarek, Michał Golubiński, dr hab. Anna Juras, Dawid Trzciński, dr Maciej Chyleński, Artur Dębski, dr Aleksandra Losik, prof. Tomasz Jasiński, Anna Wrzesińska, prof. Marzena Matla, prof. Hanna Kóčka-Krenz, prof. Andrzej B. Legocki, prof. Józef Dobosz.

Poszukując materiału do analiz, naukowcy zidentyfikowali około 350 potencjalnych nekropolii piastowskich rozsiadanych po całej Polsce. Jednak jedynie w ośmiu z nich odnaleziono szczątki ludzkie. W sumie badaniami objęto 33 osoby. W przypadku dziesięciu udało się z dużym prawdopodobieństwem potwierdzić ich tożsamość jako Piastów.

– W badaniach znanych postaci historycznych mamy do czynienia z podwójnym wyzwaniem. Najpierw musieliśmy udowodnić, że odnalezione szczątki należą do konkretnych osób, a dopiero potem możemy zastanawiać się nad ich pochodzeniem czy relacjami z innymi rodami. W odniesieniu do średniowiecznej dynastii królewskiej nikt wcześniej nie mierzył się z tym problemem w tak wielkim zakresie – wyjaśnia prof. Figlerowicz.

Projekt objął aż 13 pokoleń dynastii – w obrębie jednej z jej gałęzi, linii mazowieckiej – co czyni go wyjątkowym w skali Europy.

– To wyznaczenie nowych standardów. Po raz pierwszy udało się połączyć tak dużą liczbę danych historycznych, archeologicznych, antropologicznych i genetycznych, by opisać kilkanaście następujących po sobie pokoleń należących do jednej dynastii – podkreśla naukowiec.

Dzięki analizie DNA mitochondrialnego (mtDNA) udało się także powiązać badanych

PROF. FIGLEROWICZ: – SŁOWIAŃSKOŚĆ TO POJĘCIE KULTUROWE, ZWIĄZANE Z JĘZYKIEM, TRADYCYJĄ I TOŻSAMOŚCIĄ. TEGO NIE DA SIĘ ODCZYTAĆ Z GENÓW.

Piastów z ponad 200 postaciami z 10 europejskich dynastii królewskich. W grupie tej jest 108 Piastów, 32 Rurikowiczów, 12 Giedyminidów, 23 Arpadów, 15 Przemyślidów, 13 Hohenzollernów, 10 Habsburgów, 8 Wettynów, 5 Andegawenów i 4 Wittelsbachów. Dla wszystkich tych osób przewidziano do jakiej linii mtDNA należeli.

Wyniki te doskonale obrazują skalę powiązań rodzinnych średniowiecznych elit – znacznie szerszą, niż często przedstawia się ją w uproszczonych narracjach.

Co ciekawe, wyniki badań ujawniają też, że w obrębie dynastii piastowskiej mogło dochodzić do tzw. „złamania” linii męskiej, czyli do urodzenia dzieci pozamażeńskich.

– Wydaje się, że mamy do czynienia z dość typową sytuacją spotykaną w wielu dużych wielopokoleniowych rodzinach – zaznacza naukowiec. – Nie możemy jednak powiedzieć, czy takie zdarzenia miały miejsce wcześniej. Najstarszym z badanych przez nas Piastów był Władysław Herman – wyjaśnia.

Czy Piastowie byli Słowianami?

Największe zainteresowanie budzą wyniki dotyczące linii ojcowskiej. U badanych Piastów zidentyfikowano rzadką haplogrupę chromosomu Y – R1b-BY3549. W ogólnosiłowej bazie danych zawierającej informacje o wszystkich zbadanych dotąd osobach żyjących wcześniej lub w czasach tworzenia się państwa Piastów taką samą haplogrupę stwierdzono u zaledwie trzech osób żyjących w północno-zachodniej Europie (na terenach dzisiejszej Francji, Holandii i Anglii), w tym u jednego angielskiego wikinga z epoki wczesnych Piastów. – Dużo wskazuje na to, że Piastowie mogli pochodzić spoza Polski, gdyż ich haplogrupa chromosomu Y najczęściej występuje w Europie Zachodniej. Nie możemy jednak powiedzieć tego ze stu-procentową pewnością – zaznacza prof. Figlerowicz.

Jednocześnie naukowiec podkreśla ograniczenia takich analiz.

– Trzeba pamiętać, że chromosom Y stanowi mniej niż jeden procent genomu. Tymczasem właśnie na nim skupia się największa uwaga, gdyż tak jak władza w okresie średniowiecza, jest dziedziczony z ojca na syna – mówi.

W praktyce oznacza to, że badania pokazują tylko linię męskich przodków. Nie przesadzają natomiast, kiedy dokładnie pojawili się oni na ziemiach polskich.

Możliwe scenariusze są różne. Przodek z taką haplogrupą mógł przybyć w czasie kształtowania się państwa, ale równie dobrze mógł znaleźć się

Na czele zespołu, który opublikował najnowsze badania, dotyczące DNA Piastów, stał prof. Marek Figlerowicz z Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN w Poznaniu.

Poszukując materiału do analiz, naukowcy zidentyfikowali około 350 potencjalnych nekropolii piastowskich, rozsianych po całej Polsce. Jedynie w ośmiu z nich odnaleziono szczątki ludzkie.

NAJWIĘKSZYM WYZWANIEM POZOSTAJE DOTARCIE DO NAJSTARSZYCH PRZEDSTAWICIELI DYNASTII – MIESZKA I BOLESŁAWA CHROBREGO.

tu znacznie wcześniej. W takim przypadku jego potomkowie – mimo „zachodniego” śladu genetycznego – mogli już w pełni funkcjonować jako lokalna ludność.

Wyniki badań dotyczą też jednego z najbardziej wrażliwych tematów – pytania o „słowiańskość” Piastów.

– Nasze badania pokazują, że nie należeli oni do najbardziej typowej dla Słowian linii R1a – mówi prof. Figlerowicz. Jak jednak podkreśla, nie oznacza to automatycznie, że nie byli Słowianami.

– Słowiańskość to pojęcie kulturowe – związane z językiem, tradycją i tożsamością. Tego nie da się odczytać z genów – tłumaczy.

Nauka kontra mity

Jak zaznacza nasz rozmówca, badania nie są przypadkowe – wynikają z dwóch ważnych pobudek. Po pierwsze z chęci pokazania, że nauka może koncentrować się na zagadnieniach bliskich zwykłym ludziom. Po drugie, z potrzeby skonfrontowania powszechnej świadomości społecznej na temat historii Polski z danymi naukowymi. – To jest próba uporządkowania historii, oczyszczenia jej z mitów, które często powstawały jedynie po to, żeby ich twórcy – i całe społeczeństwa – poczuły się lepiej – mówi.

Zwraca uwagę, że takie opowieści, choć atrakcyjne, mogą prowadzić do nieuzasadnionych uproszczeń.

– Historia jest narracją, którą tworzymy, żeby uporządkować świat, lepiej się w nim poczuć i odnaleźć. Problemy pojawiają się wtedy, gdy nasze wyidealizowane wyobrażenia zaczynamy traktować jak fakty, na podstawie których budujemy swoje przekonania – także te dotyczące współczesności – dodaje.

Co dalej z badaniami Piastów?

To dopiero początek. Zespół zdobył już grant na kolejne badania. Największym wyzwaniem pozostaje dotarcie do najstarszych przedstawicieli dynastii – Mieszka I i Bolesława Chrobrego. Pozyskanie ich szczątków jest jednak mało prawdopodobne, dlatego badacze szukają innych sposobów, by zbliżyć się do odpowiedzi na pytania związane z pochodzeniem Piastów.

Jednym z kierunków jest analiza cmentarzysk w rejonie Ostrowa Lednickiego – miejsca

ściśle związanego z wczesnym państwem Piastów. Naukowcy chcą sprawdzić, czy charakterystyczna haplogrupa chromosomu Y pojawia się także wśród ówczesnej ludności.

Możliwe, że w wyniku nieformalnych związków geny dynastii przenikały do lokalnej populacji.

– Jeżeli znajdziemy tę rzadką linię genetyczną wśród ludzi żyjących w otoczeniu Piastów, będzie to silna wskazówka, że rzeczywiście była ona dla nich charakterystyczna oraz że w okresie pomiędzy Mieszkem I a Hermanem nie doszło do złamania linii męskiej – tłumaczy prof. Figlerowicz.

Równolegle prowadzone będą badania śląskiej gałęzi dynastii.

– Nie ulega wątpliwości, że dynamiczny rozwój technik pozyskiwania i sekwencjonowania kopalnego DNA może w przyszłości dostarczyć nowych informacji także na temat zbadanych już Piastów – dodaje profesor.

Czym jest archeogenomika?

Opisane badania nad Piastami to przykład interdyscyplinarnego projektu z obszaru archeogenomiki – dziedziny łączącej genetykę z archeologią i historią. Podstawowym obiektem analiz archeogenomicznych jest DNA pozyskiwane ze szczątków ludzkich sprzed setek lub tysięcy lat. To właśnie połączenie wspomnianych dyscyplin sprawia, że współczesna nauka coraz częściej potrafi powiedzieć o przeszłości więcej niż same źródła pisane.

W praktyce oznacza to pracę na materiale genetycznym wydobytym z kości. Naukowcy badają m.in. chromosom Y (linia ojcowska) oraz DNA mitochondrialny (linia żeńska). Każdy z nich pokazuje jednak tylko fragment historii przodków, a nie pełny obraz całego drzewa genealogicznego.

Kluczowym elementem takich badań jest także datowanie szczątków metodą C14, tak zwane datowanie radiowęglowe.

Polega ono na analizie zawartości izotopu węgla w kościach i pozwala określić, kiedy żył dany człowiek. Dzięki temu można zweryfikować, czy wiek szczątków jest zgodny z danymi historycznymi dotyczącymi danej osoby. ©

FOT. ROBERT WOŹNIAK

FOT. INSTYTUT CHEMII BIOORGANICZNEJ PAN W POZNANIU

10 NAJPOPULARNIEJSZYCH STACJI

TELE PANORAMA

Program telewizyjny

THRILLER SOBOTA TVN 7 20:00

Notre-Dame płonie

Zrealizowana z niezwyklejnym rozmachem, wstrząsająca i prawdziwa historia walki o ocalenie jednego z najświętszych miejsc Europy oraz bezcennych relikwii chrześcijaństwa. W poniedziałek 15 kwietnia 2019 roku, na tydzień przed Wielkanocą, świat obiega dramatyczna wiadomość: paryska katedra Notre-Dame płonie! Nie tylko katolicy wstrzymują oddech, obserwując setki strażaków stojących do walki z żywiołem. Warunki są niezwykle trudne, ponieważ ogień rozprzestrzenia się na trudno dostępnym poddaszu, a stawka ogromnie wysoka. W skarbcu katedry przechowywana jest między innymi korona cierniowa Chrystusa. Czas ucieka, a sytuacja staje się coraz bardziej dramatyczna. Dach budowli

ładą chwilą runie i pogrzebie ludzi oraz bezcenne skarby. Dowodzący akcją rozważają konieczność jej odwołania, gdy grupa ochotników zgłasza gotowość podjęcia ostatniej, niesłychanie ryzykownej próby opanowania żywiołu. Wokół katedry gromadzą się tysiące wiernych, by modlitwą wesprzeć bohaterów.

FILM SENSACYJNY SOBOTA TVP 1 23:40

Dziewczyna z tatuażem

Thriller kryminalny zrealizowany na podstawie pierwszej części z bestsellerowej serii „Millennium”, autorstwa szwedzkiego pisarza i dziennikarza Stiega Larssona. Główny bohater to skompromitowany dziennikarz Mikael Blomkvist, który przyjmuje zlecenie od przemysłowca Henrika Vangera, w zamian za obietnicę biznesmena oczyszczenia go z ciężących na nim zarzutów o zniesławienie. Sędziwy udziałowiec w potężnym rodzinnym koncernie angażuje Blomkvista do spisania dziejów swego rodu, ale tak naprawdę zależy mu przede wszystkim na rozwiązaniu zagadki tajemniczego zniknięcia bratanicy, Harriet Vanger, która w latach 60. przepadła bez śladu. Harriet miała wówczas zaledwie 16 lat,

jej ciała nigdy nie odnaleziono. Poczyna Mikael Blomkvista pilnie śledzić inteligentną, sprytną i wytatuowaną hakerkę, Lisbeth Salander, którą również zatrudnił Vanger. Prowadzone przez Blomkvista dochodzenie przynosi zaskakujące efekty. Zostają ujawnione mroczne tajemnice rodziny, które budzą przerażenie.

KOMEDIA NIEDZIELA TV PULS 17:35

Terminal

Po wylądowaniu na nowojorskim lotnisku Viktor Navorski (Tom Hanks) dowiaduje się, że jego ojczyzna formalnie przestała istnieć. Ponieważ paszport mężczyzny stracił ważność, nie może on opuścić terminalu. Lotnisko staje się jego domem. Victor, próbuje znaleźć pracę, zdobywa nowych przyjaciół, a także... zakochuje się w stewardesie.

FILM SF WTOREK POLSAT 20:30

Dzień Niepodległości

W kierunku Ziemi zmierzają olbrzymich rozmiarów obiekt z kosmosu. Wbrew początkowym przypuszczeniom okazuje się, że nie jest to asteroida, ale statek kosmiczny przybyśców z innej planety. Prezydent Thomas J. Whitmore, as pilotażu Steven Hiller i genialny informatyk David Levinson, tworzą zespół, aby powstrzymać inwazję obcych.

PONIEDZIAŁEK 4 Maja

TVP 1

6.25 Akacjowa 38 (849) **7.00** Msza św. na Jasnej Górze **7.30** Studio Raban **8.00** Serwis Info **8.20** Zaraz wracam (122) **9.00** Ranczo (20): Diabelskie porachunki **10.00** Komisarz Alex (29): Sekret **11.00** Ojciec Mateusz (133): Kolekcjoner **12.00** Serwis Info **12.10** Agrobiznes **12.35** Rok w ogrodzie extra **12.50** Magiczne Dolomity – Masyw Geislera **14.00** Złoty chłopak (282)

15.00 Serwis Info – magazyn **15.15** Reporterzy – magazyn **15.35** Gra słów. Krzyżówka **16.05** Dziedzictwo (908) **17.00** Teleexpress **17.25** Jaka to melodia? **17.55** Klan (4707) **18.20** Zaraz wracam (123) **18.55** Akacjowa 38 (860)

Pułkownik Valverde opuszcza przyjęcie na cześć młodej pary – generała Zavali i Silvii. Po nocy poślubnej Silvia wykrada mężowi klucz do szuflady z dokumentami otrzymanymi od porucznika Tamayo.

19.30 19.30 **19.55** Pytanie dnia **20.30** Teatr TV: Potop – spektakl Polska 2026 Reż. Michał Siegoczyński, wyk. Dorota Androsz, Katarzyna Borkowska, Monika Chomiczka

22.35 Postscriptum – magazyn **23.05** Taniec z rosyjskim niedźwiedziem – serial dok.

0.05 Balans bieli **0.40** Chopin. Pragnienie miłości *** – melodramat Polska 2002 **2.45** Patrzę na ciebie, Marysiu *** – dram. obycz. Polska 1999

TVP 2

5.30 M jak miłość (1747) **6.25** Rodzina (nie od) święta **6.55** Barwy szczęścia (3371) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.40** Okrasa łamie przepisy: Bliny żmudkie inaczej **12.10** Program publicystyczny **12.30** Kolo fortuny – teleturniej **13.15** Panna młoda (86) – serial obyczajowy **14.05** Va banque – teleturniej **14.35** Na sygnale (893): To nic śmiesznego – serial obycz. Polska 2026

15.05 La Promesa – pałac tajemnic (382) **16.00** Koło fortuny – teleturniej **16.35** Familiada – teleturniej **17.20** Panna młoda (87)

Hancer ukrywa Beyzę w domu brata. Derya stawia jej czoło, ale przegrywa. Nagle pojawia się Cihan. Hancer kamufluje obecność Beyzy. Tymczasem Cemil nie chce poddać się szpitalnej kontroli.

18.15 Va banque – teleturniej **18.50** Jeden z dziesięciu **19.25** Barwy szczęścia (3371) **19.55** Domowe patenty – felieton **20.05** Barwy szczęścia (3372) **20.40** Kulisy „M jak miłość” **20.55** M jak miłość (1930) **21.55** Na sygnale (894-896): Zacier ostatniej szansy / Głowa rodziny / Sprawy życia, śmierci i głupoty

23.25 Point Break – na fali *** – film sensacyjny Chiny/Niemcy/USA/Austria/Włochy/Kanada 2015 Reż. Ericson Core

1.25 Cztery pory roku w Hawanie (4) **2.15** Akacjowa 38 **3.55** Rodzinka.pl

Polsat

5.25 Telezakupy TV Okazje **6.00** Nowy dzień – program informacyjno-publicystyczny **8.30** Małanowski i Partnerzy (248, 249): Dobry duszek / Zatruta miłość **9.30** Trudne sprawy (1054, 1055) **11.35** Gliniarze (751-753): Pechowe życie / Chytry traci dwa razy / W popłochu – serial fab.-dokumentalny Polska 2022 **14.40** Dlaczego ja? (1559): Powrót do życia – serial fab.-dokument.

15.50 Wydarzenia **16.15** Pogoda **16.20** Interwencja – magazyn **16.30** Na ratunek 112 (1156) **17.00** Gliniarze (1196) **18.00** Pierwsza miłość (4208) – serial Polska 2026

18.50 Wydarzenia **19.15** Gość „Wydarzeń” **19.55** Milionerzy – teleturniej **20.30** Farma – reality show **21.35** Bez litości 3. Ostatni *** rozdział – film sensacyjny USA/Włochy/Australia 2023 Reż. Antoine Fuqua, wyk. Denzel Washington, Dakota Fanning, Eugenio Mastrandrea

Były zabójca Robert rozpoczął nowe życie w południowych Włoszech. Mężczyzna konfrontuje się ze swoją przeszłością podczas starcia z włoską mafią.

0.00 7 sekund – film akcji USA/ *** Szwajc./Rum./W. Bryt. 2005 Reż. Simon Fellows, wyk. Wesley Snipes

2.05 Nie oddychaj 2 *** – thriller USA 2021 Reż. Rodo Sayagues

4.40 Disco gramy!

TVN

5.05 Jak to jest zrobione? – serial dokumentalny **5.40** Uwaga! – magazyn **5.55** Ukryta prawda (1627) **6.50** Kuchenne rewolucje: Wójtowo – bistro „Mateczka” **7.45** Dzień Dobry TVN **11.20** Doradca smaku **11.25** Kuchenne rewolucje: Poznań – Bistro Brejk / Komomiki, Karczmia „Pod Dębami” – reality show **13.40** Ukryta prawda (1587-1588, 1677) – serial fabularno-dokumentalny Polska 2024

16.50 Szpital św. Anny (120) **17.55** Detektywi (314) **19.00** Fakty **19.55** Uwaga! – magazyn **20.15** Na Wspólnej (4205) **20.50** The Floor – teleturniej **21.30** Bitwa o gości – reality show **22.40** G.I. Joe: Czas Kobry *** – film sensacyjny USA/Czechy 2009 Reż. Stephen Sommers, wyk. Channing Tatum, Marlon Wayans, Sienna Miller

Elitarna jednostka G.I. Joe staje do walki z tajemniczą organizacją Kobra, która kupiła zaawansowaną technologicznie broń.

1.00 Mortal Kombat *** – film sf USA/Australia 2021 Cole trafia do świątyni Lorda Raidena, który zapewnia schronienie ludziom z tajemniczym znamieniem. Trenuje z doświadczonymi wojownikami. Staną do walki z wrogami z zaświatów.

3.25 Co za tydzień – magazyn **4.05** Uwaga! – magazyn **4.20** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (18): Pełne spektrum – serial krym.

TVN 7

6.50 Szkoła (622, 623) **8.45** Ukryta prawda (1288, 1202, 1203) **11.55** W-11 Wydział Śledczy (951-953) **14.00** Detektywi (74) **15.00** Szpital św. Anny (110) **16.00** Sędzia Anna Maria Wesołowska (615, 617) **18.00** Sekrety życia (10) **19.00** Ukryta prawda (1481) **20.00** Hotel Paradise (37) **21.00** *** Każdy twój oddech – thriller USA 2021 **23.20** *** Ocean's 8 – komedia sens. USA 2018, reż. Gary Ross, wyk. Sandra Bullock, Cate Blanchett, Anne Hathaway **1.40** Skok na głęboką wodę (8) **2.45** Żyjąc z potworem (16) **3.40** SOS. Ekipy w akcji (41)

TVP Kultura

10.00 Na kłopoty Bednarski (7) **11.10** *** Frankie i Johnny – musical USA 1966 **12.45** *** ABBA. Film – film muz. Australia/Szw. 1977 **14.40** *** Na przekaj – dramat Polska 1971 **15.35** *** Kocie ślady – krym. Polska 1971 **17.10** Jan Serce (1) **18.25** Tygodnik kulturalny **19.20** Poszukiwacze zaginionych arcydzieł **20.00** *** Tylko dla twoich oczu – film sens. W. Bryt./USA 1981 **22.15** Porozmawiajmy szczerze **22.55** *** Księżna – dramat W. Bryt./Wł./Fr./USA 2008 **0.45** Dzień z życia artysty

TVP Sport

9.40 Piłka nożna: Stal Rzeszów – Wisła Kraków **11.45** Hokej na lodzie: NHL: 1. runda **12.45** Koszykówka: NBA: 1. runda **14.45** Piłka nożna: Chojniczanka 1930 Chojnice – Olimpia Grudziądz **16.45** Magazyn Betclic 2. Ligi **17.25** Magazyn Betclic 1. Ligi **17.55** (L) Piłka nożna: Polonia Bytom – Polonia Warszawa **20.05** Magazyn Betclic 1. Ligi **21.30** Gol **22.55** Sportowy wieczór **23.20** Piłka nożna (k): FC Barcelona Femení – Levante UD Femenino **1.25** Boks: Mario Barrios – Manny Pacquiao

TV 4

6.00 Strażnik Teksasu (15, 16) **7.55** Bogaty dom – biedny dom (103) **8.55** Policjantki i policjanci (414, 415) **10.55** Na ratunek 112 (1157, 456) **11.55** Dlaczego ja? (1561, 1562) **13.55** Trudne sprawy (1067-1068) **16.55** Łowcy skarbów. Kto da więcej (518) **18.00** Policjantki i policjanci (1415, 1416) **20.00** Uroczysko (245) **20.30** Sprawiedliwi – wydział kryminalny (1024) **21.30** Sprawiedliwi. Trójmiasto (141) **22.40** *** Purpurowe rzeki II: Aniołowie apokalipsy – thriller Fr./Wł./W. Bryt. 2004, wyk. Jean Reno **0.45** Love Island. Wyspa miłości (33)

TV Trwam

10.15 Rozmowy niedokończone **11.20** Stan bezpieczeństwa państwa **11.30** Warto być ojcem **11.45** Muzyczne chwile **12.20** Kraina Sanu **13.05** Cudowny krucyfiks barczykowski **13.30** Msza święta z Jasnej Góry **14.30** Cyrla **15.00** Święto Dzieci Gór **16.10** Sanktuarium polskie **16.30** Porady medyczne bonifratrów **17.00** Świadkowie **17.30** Spotkanie Rodziny Radia Maryja **20.00** Informacje **20.20** Różaniec **21.00** Apel Jasnogórski **21.40** Polski punkt widzenia **22.00** Z wędką nad wodę w Polskę i świat

TV Puls

6.00 Policjanci z Miami (4, 5) **8.00** Kobra – oddział specjalny (11, 12) **10.00** Triumf miłości (131, 132) **12.00** Nie igraj z aniołem (66) **13.00** Wspaniałe stulecie (91) **14.00** Przepis na zbrodnię (29) **15.00** Lombard. Życie pod zastaw (703, 704) **17.00** Dzielnica strachu (464) **18.00** Lombard. Życie pod zastaw (994, 995) **20.00** *** Poza prawem – film akcji USA 2021 **22.00** *** Kickboxer – film sens. USA 1989 **0.00** *** Bronx – film sens. Fr. 2020 **2.20** Lombard. Życie pod zastaw

WTOREK 5 Maja

TVP 1

6.20 Akacyjowa 38 (850) **7.00** Msza św. na Jasnej Górze **7.30** Kościół z bliska **8.00** Serwis Info **8.25** Zaraz wracam (123) **9.00** Ranczo (21): Jesienna burza **10.05** Komisarz Alex (30): Anioł Stróż na czterech łapach **11.00** Ojciec Mateusz (134): Ślepy los **12.00** Serwis Info **12.10** Agrobiznes **12.35** Magazyn rolniczy **12.55** Las Kolorów – Góry Tenasserim **14.00** Złoty chłopak (283)

15.00 Serwis Info – magazyn
15.10 Reporterzy – magazyn
15.35 Gra słów. Krzyżówka
16.05 Dziedzictwo (909)
17.00 Teleexpress
17.25 Jaka to melodia?
17.55 Klan (4708)
18.20 Zaraz wracam (124)
18.55 Akacyjowa 38 (861)
19.30 19.30
19.55 Pytanie dnia
20.30 Studio Ligi Mistrzów UEFA
20.55 (L) Piłka nożna: Liga Mistrzów UEFA: Półfinał – rewanż: Arsenal FC – Atlético Madryt
23.20 Wielki napad na pociąg
*** – komedia sensacyjna
W. Bryt. 1978
Reż. Michael Crichton, wyk. Sean Connery, Donald Sutherland, Lesley-Anne Down
Rok 1855. Włamywacz dżentelmen Edward Pierce oraz wspólnicy organizują napad na ekspres, z którego rabują złoto o wartości 12 tysięcy funtów, przeznaczone na wypłatę żołdu.
1.10 Zanim się pojawiłeś
**** – dramat obyczaj.
W. Bryt./USA 2016

TVP 2

5.30 M jak miłość (1748) **6.25** Przysiań nad Biblią **6.55** Barwy szczęścia (3372) **7.30** Pytanie na śniadanie – magazyn inform. **11.40** Rosół polski – magazyn **12.10** Program publicystyczny **12.30** Koło fortuny – teleturniej **13.15** Panna młoda (87) – serial obyczajowy Turcja 2024 **14.05** Va banque – teleturniej **14.35** Na sygnale (894): Zacier ostatnie szanse – serial obyczajowy Polska 2026

15.05 La Promesa – pałac tajemnic (383)
Manuel i Jana chcą ustalić, co ukrywa przed nimi Abel. Służba La Promesy zaczyna ustępować w swoich żądaniach. Upokorzona przez Cruz, Petra ujawnia hrabiemu Ayala tajemnicę markizy.
16.00 Koło fortuny – teleturniej
16.35 Familiada – teleturniej
17.20 Panna młoda (88)
18.15 Va banque – teleturniej
18.50 Jeden z dziesięciu
19.25 Barwy szczęścia (3372)
19.55 Domowe patenty – felieton
20.05 Barwy szczęścia (3373)
20.40 Kulisy „M jak miłość”
20.55 M jak miłość (1931)
21.55 Na sygnale (897)
22.25 Magazyn Ekspresu Reporterów
23.25 Córki dancingu
*** – musical Polska 2015
Reż. Agnieszka Smoczyńska, wyk. Kinga Preis, Michalina Olszańska, Marta Mazurek
1.05 Obwiniony
*** – thriller W. Bryt. 2023
2.35 Jim Carrey. Ameryka bez maski – film dok. Fr. 2021
3.35 Rodzinka.pl

Polsat

5.25 Telezakupy TV Okazje **6.00** Nowy dzień – magazyn informac. **8.30** Malanowski i Partnerzy (250, 251): Śmierć w piekarni / Czarna limuzyna **9.30** Trudne sprawy (1056, 1057) – serial fab.-doku. Polska 2021 **11.35** Gliniarze (754-756): Chłopaki z dobrych domów / Cwaniaki / Czyste zło **14.40** Dlaczego ja? (1560): Dom, do którego wrócić – serial fab.-dokumentalny Polska 2026

15.50 Wydarzenia
16.15 Pogoda
16.20 Interwencja – magazyn
16.30 Na ratunek 112 (1157)
17.00 Gliniarze (1197)
18.00 Pierwsza miłość (4209)
18.50 Wydarzenia
19.15 Gość „Wydarzeń”
19.55 Milionerzy – teleturniej
20.30 Farma – reality show
21.35 Air – dramat obyczaj.
**** USA 2023
Reż. Ben Affleck, wyk. Matt Damon, Ben Affleck, Jason Bateman
0.00 Metro strachu
*** – film sensacyjny USA/W. Bryt. 2009
Reż. Tony Scott, wyk. Denzel Washington, John Travolta, Luis Guzmán
Ryder dowodzi grupą, której udaje się przejąć kontrolę nad składem metra z pasażerami. Dowodzenie akcją odbicia pociągu przejmuje były dyrektor metra Garber.
2.15 Detonator – thriller
** USA/Rumunia 2006
Reż. Po-Chih Leong, wyk. Wesley Snipes
4.40 Disco gramy!

TVN

5.15 Kto was tak urządził? – program rozrywkowy **5.40** Uwaga! **5.55** Ukryta prawda (1628) **6.50** Kuchenne rewolucje: Gorzów Wielkopolski **7.45** Dzień Dobry TVN **11.20** Doradca smaku **11.25** Kuchenne rewolucje: Restauracja „Masala Twist”, Toruń / Grodzisk Wielkopolski, Restauracja „Alexandria” **13.40** Ukryta prawda (1589-1590, 1678) – serial fabul.-dok. Polska 2024

16.50 Szpital św. Anny (121)
Kaja nadal mieszka u Żyty i Pawła, czym Paweł jest trochę zirytowany. Na SOR trafia influencer, testujący kebaby. Kaja szuka przyczyn jego stanu, a on recenzuje w Internecie szpitalny obiad.
17.55 Detektywi (315)
Do detektywów zgłasza się 10-letni Dawid i prosi o pomoc w odnalezieniu babci.
20.15 Jan Serce (2) **18.10** Mody Polskie **18.55** Zbigniew Zapasiewicz **20.00** Teatr TV: Królowa i Szekspir – spektakl Polska 2000 **21.35** **** O północy w Paryżu – komedia rom. USA/Hiszp./Fr. 2011 **23.20** Jacques Audiard, wielce skromny bohater
19.00 Fakty
19.55 Uwaga! – magazyn
20.15 Na Wspólnej (4206)
20.50 The Floor – teleturniej
21.30 Skok na głęboką wodę
22.40 Kuba Wojewódzki
23.40 Superwizjer – magazyn
0.20 Dungeons & Dragons: Złodziejski honor
**** – film fantasy USA 2023
Reż. Jonathan Goldstein, John Francis Daley, wyk. Chris Pine, Michelle Rodriguez, Justice Smith
3.05 The Traitors. Zdrajcy
4.50 Uwaga! – magazyn

TVN 7

6.50 Szkoła (625, 626) **8.45** Ukryta prawda (1289, 1204, 1205) **11.55** W-11 Wydział Śledczy (954-956) **14.00** Detektywi (75) **15.00** Szpital św. Anny (111) **16.00** Sędzia Anna Maria Wesołowska (622, 623) **18.00** Sekrety życia (11) **19.00** Ukryta prawda (1482) **20.00** Hotel Paradise (38) **21.00** **** Na własną rękę – film sens. USA/ Meksyk 2002, reż. Andrew Davis, wyk. Arnold Schwarzenegger **23.20** **** Obecność III: Na rozkaz diabła – horror USA 2021 **1.35** Hotel Paradise (37) **2.35** Żyjąc z potworem (17) **3.35** SOS. Ekipy w akcji (42)

TVP Kultura

11.10 **** Kocie ślady – film krym. Polska 1971 **12.45** **** Profesor na drodze – komediodr. Polska 1973 **14.00** Poszukiwacze zaginionych arcydzieł **14.40** **** Komedia z pomyłek – Polska 1969 **15.20** **** Hania – melodr. Polska 1984 **17.05** Jan Serce (2) **18.10** Mody Polskie **18.55** Zbigniew Zapasiewicz **20.00** Teatr TV: Królowa i Szekspir – spektakl Polska 2000 **21.35** **** O północy w Paryżu – komedia rom. USA/Hiszp./Fr. 2011 **23.20** Jacques Audiard, wielce skromny bohater

TVP Sport

9.15 Magazyn Betclis 2. Ligi **9.55** Piłka nożna: Polonia Bytom – Polonia Warszawa **12.05** Piłka nożna: Górnik Zabrze – Raków Częstochowa **14.30** Gol **15.55 (L)** Piłka nożna: Mistrzostwa Europy kobiet do lat 17 w Irlandii Północnej: Francja – Polska **18.05** Piłka kobiet **19.05** Magazyn skrótów LM UEFA **20.30** Reportaż **21.05** Retransmisja sportowa **23.00** Sportowy wieczór **23.30** Piłka nożna: Mistrzostwa Europy (k) do lat 17: Francja – Polska **1.30** Boks: Damian Knyba – Joey Dawejko

TV 4

6.00 Strażnik Teksasu (17, 18) **7.55** Bogaty dom – biedny dom (104) **8.55** Policjantki i policjanci (416, 417) **10.55** Na ratunek 112 (1158, 457) **11.55** Dlaczego ja? (1563, 1564) **13.55** Trudne sprawy (1070-1072) **16.55** Łowcy skarbów. Kto da więcej (519) **18.00** Policjantki i policjanci (1416, 1417) **20.00** Uroczysko (246) **20.30** Sprawiedliwi – wydział kryminalny (1025) **21.30** Sprawiedliwi. Trójmiasto (142) **22.40** ** Krwawa rozgrywka – film akcji Chiny/Hongk./USA 2017 **0.55** Love Island. Wyspa miłości (34) **2.00** Hardkorowy lombard (151, 152)

TV Trwam

12.20 Zapomniany sprawiedliwy – Tadeusz Modelski **13.05** Canillitas **13.30** Msza święta z Jasnej Góry **14.30** Niemy świadek historii. Puszcza Rudnicka **15.00** W górę Rio Negro **16.10** Jestem mamą **16.25** Przyroda w obiektywie **16.40** Zdrowie z Bożej apteki **17.00** Wierzę w Boga **17.30** Burza w okręgu krakowskim **18.15** Rozmowy niedokończone **19.30** Każdy maluch to potrafi **19.45** Modlitwa z tel. udziałem dzieci **20.00** Informacje **20.20** Różaniec **21.00** Apel Jasnogórski **21.40** Polski punkt widzenia

TV Puls

6.00 Policjanci z Miami (5, 6) **8.00** Kobra – oddział specjalny (12, 13) **10.00** Triumf miłości (133, 134) **12.00** Nie igraj z aniołem (67) **13.00** Wspaniałe stulecie (1) **14.00** Przepis na zbrodnię (30) **15.00** Lombard. Życie pod zastaw (704, 705) **17.00** Dzielnica strachu (465) **18.00** Lombard. Życie pod zastaw (995, 996) **20.00** **** Dziedzictwo krwi – film akcji Fr./USA 2016 **21.50** **** Ostateczna rozgrywka – thriller W. Bryt. 2018 **23.50** **** Rzeką tajemnic – dr. USA/Australia

D3 T stacje dostępne w naziemnej telewizji cyfrowej

ŚRODA 6 Maja

TVP 1

6.25 Akacyjowa 38 (851) **7.00** Msza święta na Jasnej Górze **7.30** Rodzina (nie od) święta **8.00** Serwis Info **8.20** Zaraz wracam (124) **9.00** Ranczo (22): Diler pierogów **10.00** Komisarz Alex (31): Mord à la carte **11.00** Ojciec Mateusz (135): Zagadki serca **12.00** Serwis Info **12.10** Agrobiznes **12.40** Magazyn rolniczy **12.55** Lis, który uratował wyspę **14.00** Złoty chłopak (284)

15.00 Serwis Info – magazyn
15.15 Reporterzy – magazyn
15.35 Gra słów. Krzyżówka
16.05 Dziedzictwo (910)
17.00 Teleexpress
17.25 Jaka to melodia?
17.55 Klan (4709)
18.20 Zaraz wracam (125)
18.55 Akacyjowa 38 (862)
Blanca ujawnia Jaime, że została skrzywdzona przez męża. Generał Zavalá przyłapuje Valverde z Silvii. Diego i Huertas próbują uspokoić zdenerwowanych robotników.
19.30 19.30
19.55 Pytanie dnia
20.30 Omnibus – szybcy i mądrzy – teleturniej
21.20 Dorwać małego
*** – komedia USA 1995
Reż. Barry Sonnenfeld, wyk. John Travolta, Gene Hackman, Rene Russo
23.15 Pan Tadeusz – film obycz.
**** Polska/Francja 1999
Reż. Andrzej Wajda, wyk. Bogusław Linda, Alicja Bachleda-Curuś
1.50 Wielki napad na pociąg
*** – komedia sensacyjna
W. Bryt. 1978

TVP 2

5.30 M jak miłość (1749) **6.25** Pożyteczni.pl **6.55** Barwy szczęścia (3373) **7.30** Pytanie na śniadanie – program informacyjno-publicystyczny **11.40** Gwiazdorska kuchnia Ani **12.15** Program publicystyczny **12.30** Koło fortuny **13.15** Panna młoda (88) – serial obycz. Turcja 2024 **14.05** Va banque – teleturniej **14.30** Na sygnale (895): Głowa rodziny – serial obyczaj. Polska 2026

15.05 La Promesa – pałac tajemnic (384)
15.50 Domowe patenty – felieton
16.00 Koło fortuny – teleturniej
16.35 Familiada – teleturniej
17.20 Panna młoda (89)
18.15 Va banque – teleturniej
18.50 Jeden z dziesięciu
19.25 Barwy szczęścia (3373, 3374) – serial Polska
20.40 Przepis dnia – magazyn
20.55 Na dobre i na złe (992)
21.55 Na sygnale (898, 899)
22.55 Francuska ruletka (1) – serial krym. Francja 2023
Reż. Vincent Garenq, wyk. Michèle Laroque, Yannick Choirat, Marie Zabukovec
Akcja zaczyna się w latach 70. XX w. w Nicei. Renee Le Roux prowadzi tam żelazną ręką słynne kasyno Palais de la Mediterranee, położone przy głównej promenadzie.
23.50 Zawsze zostaje ślad
*** – dramat obyczaj.
Niemcy 2017
Reż. Jan Martin Scharf
1.25 Grabież – film dokumentalny Polska 2022
2.50 Akacyjowa 38
3.40 Rodzinka.pl

Polsat

5.25 Telezakupy TV Okazje **6.00** Nowy dzień – mag. informacyjny **8.30** Malanowski i Partnerzy (252, 253): Tajemnica spowiedzi / Pechowy amulet **9.30** Trudne sprawy (1058, 1059) – serial fabularno-dokum. Polska 2021 **11.35** Gliniarze (757-759): Kara / Najgłębsze z ran / Przypadkowa ofiara **14.40** Dlaczego ja? (1561): Przyszły tata – serial fabularno-dokumentalny Polska 2026

15.50 Wydarzenia
16.15 Pogoda
16.20 Interwencja – magazyn
16.30 Na ratunek 112 (1158)
17.00 Gliniarze (1198)
18.00 Pierwsza miłość (4210) – serial Polska 2026
18.50 Wydarzenia
19.15 Gość „Wydarzeń”
19.55 Milionerzy – teleturniej
20.30 Farma – reality show
21.30 Bez pudru, czyli Kabaret plus... – prog. rozrywkowy
22.50 Logan Lucky
**** – komedia USA/Chiny 2017
Reż. Steven Soderbergh, wyk. Channing Tatum, Adam Driver, Seth MacFarlane
Nad Loganami wisi kłątwa. Bracia Jimmy i Clyde są zde-terminowani, aby odmieścić los. Planują więc skok, który nie ma szans powodzenia. Kłopoty zaczynają się, gdy wszystko się udaje.
1.20 Rok pierwszy
** – komedia USA 2009
Reż. Harold Ramis, wyk. Jack Black, Michael Cera, Oliver Platt
3.35 Nasz nowy dom
4.55 Disco gramy!

TVN

5.05 Jak to jest zrobione? (2) **5.40** Uwaga! – magazyn **5.55** Ukryta prawda (1629) **6.50** Kuchenne rewolucje: Świerklany – Karczma Stodola **7.45** Dzień Dobry TVN – magazyn **11.20** Doradca smaku **11.25** Kuchenne rewolucje amosć, Karczma „Ordynat” / Trzciel, Pizzeria „Incognito” **13.40** Ukryta prawda (1591-1592, 1679) – serial fabularno-dokumentalny Polska 2024

16.50 Szpital św. Anny (122) – serial obycz. Polska 2026
17.55 Detektywi (316)
19.00 Fakty
19.55 Uwaga! – magazyn
20.15 Na Wspólnej (4207)
20.50 The Floor – teleturniej
21.30 Królowa przetrwania – reality show, wyk. Aneta Kurp, Josephine Kwaśniewska, Ewelina Kubiak
22.55 Showtime – komedia sens. ** USA/Australia 2002
Reż. Tom Dey, wyk. Robert De Niro, Eddie Murphy, Rene Russo
Detektyw Preston i posterunkowy Sellars występują razem w programie o pracy policji. Sellars chce dobrze wypaść, ale Preston robi wszystko, by zaprezentować się jak najgorzej.
0.55 Imprezowi rodzice
** – komedia USA 2019
Reż. Fred Wolf, wyk. Alec Baldwin, Salma Hayek
3.05 Szpital św. Anny (83)
4.05 Uwaga! – magazyn
4.20 Największe polskie katastrofy: Wypadek autokaru w Kokoszkach – serial dok.

TVN 7

6.50 Szkoła (628, 629) **8.45** Ukryta prawda (1290, 1206, 1207) **11.55** W-11 Wydział Śledczy (957-959) **14.00** Detektywi (76) **15.00** Szpital św. Anny (112) **16.00** Sędzia Anna Maria Wesołowska (624, 625) **18.00** Sekrety życia (12) **19.00** Ukryta prawda (1483) **20.00** Hotel Paradise (39) **21.00** **** Legendy ringu – komedia USA 2013, reż. Peter Segal, wyk. Robert De Niro, Sylvester Stallone **23.25** **** Judasz i czarny mesjasz – dramat USA 2021, reż. Shaka King, wyk. Daniel Kaluuya **2.00** Hotel Paradise (38) **3.00** Żyjąc z potworem (18)

TVP Kultura

11.10 **** Hania – melodr. Polska 1984 **12.55** **** Komedia z pomyłek – Polska 1969 **13.35** Artysta i niepokój wieku. Henryk Sienkiewicz, 1846-1916 **14.40** ** Cześć, kapitanie! – film sens. Polska 1968 **15.50** **** Gra o wszystko – film obycz. Polska 1978 **17.05** Jan Serce (3) **18.30** Informacje kulturalne **18.50** Reżyserzy **19.45** Andrzej Walda – Notatki **20.00** **** Excentrycy, czyli po słonecznej stronie ulicy – kom. Polska 2015 **22.05** Przygody Sherlocka Holmesa (10) **23.10** Rawa Blues Silesian Sound

TVP Sport

8.10 Piłka nożna: Pogoń Szczecin – Czarni Sosnowiec **10.15** Piłka kobiet **11.20** Piłka nożna (k): FC Barcelona Femení – Levante UD Femenino **13.25** Retransmisja sportowa **15.25** Pełnosprawni **15.55** Lekkoatletyka: Światowy Festiwal Sztafet **17.55 (L)** Futsal: FOGO Futsal Ekstraklasa: 1. runda **20.00** Studio **20.55 (L)** Piłka nożna: LM UEFA: Półfinał: Bayern Monachium – Paris Saint-Germain **23.20** Magazyn skrótów LM UEFA: Półfinały – rewanże **0.40** Boks: Brandon Adams – Caoimhin Agyarko

TV 4

6.00 Strażnik Teksasu (19, 20) **7.55** Bogaty dom – biedny dom (105) **8.55** Policjantki i policjanci (418, 419) **10.55** Na ratunek 112 (1159, 458) **11.55** Dlaczego ja? (1565, 1566) **13.55** Trudne sprawy (1073-1075) **16.55** Łowcy skarbów. Kto da więcej (520) **18.00** Policjantki i policjanci (1417, 1418) **20.00** Uroczysko (247) **20.30** Sprawiedliwi – wydział kryminalny (1026) **21.30** Sprawiedliwi. Trójmiasto (143) **22.40** **** Witajcie w dżungli – kom. USA 2003 **0.50** Love Island. Wyspa miłości (35) **1.55** Hardkorowy lombard (153, 154)

TV Trwam

10.00 Audiencja Generalna Ojca Św. Leona XIV **11.00** Muzyczne chwile **11.10** Mateczniki polskości **11.25** Jestem mamą **12.03** Informacje **12.20** Sanktuarium Maria Schutz **13.10** Moczar pokory **13.30** Msza św. z Jasnej Góry **14.30** Krzyż Włoszczyzna 1984 **15.25** Przywrócenie do życia **16.10** Na zdrowie **16.30** Z Zacisza na Syberię **17.00** Po stronie prawdy **18.15** Rozmowy niedokończone **19.30** Bóg z nami **20.00** Informacje **20.20** Różaniec **21.00** Apel Jasnogórski **21.40** Polski punkt widzenia

TV Puls

8.00 Kobra – oddział specjalny (13, 14) **10.00** Triumf miłości (135, 136) **12.00** Nie igraj z aniołem (68) **13.00** Wspaniałe stulecie (2) **14.00** Przepis na zbrodnię (31) **15.00** Lombard. Życie pod zastaw (705, 706) **17.00** Dzielnica strachu (466) **18.00** Lombard. Życie pod zastaw (996, 997) **20.00** **** Grizzly – horror USA/ Kan. 2015 **21.50** ** Instynkt pierwotny – thriller USA 2019 **23.50** ** Pitbull – film sens. Polska 2021 **2.05** Lombard. Życie pod zastaw (993) **3.10** Menu na miarę (8)

D3 T stacje dostępne w naziemnej telewizji cyfrowej

***** koniecznie **** zdecydowanie tak *** możesz ** nie musisz * zdecydowanie nie **(L)** na żywo

CZWARTEK 7 Maja

DVB-T

TVP 1

6.20 Akacjawa 38 (852) **7.00** Msza św. na Jasnej Górze **7.30** Dobre historie **8.00** Serwis Info **8.20** Zaraz wracam (125) **9.00** Ranczo (23) **10.00** Komisarz Alex (32): Śmierć Bromskiego **11.00** Ojciec Mateusz (136): Siostrzeniec **12.00** Serwis Info **12.10** Agrobiznes **12.40** To się opłaca **12.55** Włochy – ostatnie dzięki zakątki (1): Górscy władcy Małego Tybetu **14.00** Złoty chłopak (285)

15.00 Serwis Info – magazyn **15.15** Reporterzy – magazyn **15.35** Gra słów. Krzyżówka **16.05** Dziedzictwo (911) **17.00** Teleexpress **17.25** Jaka to melodia? **17.55** Klan (4710)a **18.20** Zaraz wracam (126) **18.55** Akacjawa 38 (863) **19.30** 19.30 **19.55** Pytanie dnia **20.30** Omnibus – szybcy i mądrzy – teleturniej **21.20** Ojciec Mateusz (448) Amanda rusza z projektem placówki, łączącej dom dziecka z domem spokojnej starości. Ksiądz Mateusz, szukając wsparcia dla tej inicjatywy, odwiedza filantropkę Malwinę Kapłon. **22.20** Sprawa dla reportera **23.20** Dekady Diany: Lata siedemdziesiąte – serial dokument. Reż. Nick Angel, wyk. Holger Mahlich, Tetje Mierendorf, Gerhard Hinze **0.15** Powrót (2) **1.10** Pan Tadeusz – film obycz. ******** Polska/Francja 1999 Reż. Andrzej Wajda **3.40** Sprawa dla reportera

DVB-T

TVP 2

5.30 M jak miłość (1750) **6.25** Operacja zdrowie **6.55** Barwy szczęścia (3374) **7.30** Pytanie na śniadanie – magazyn informacyjny **11.40** Dzień z życia artysty **12.10** Program publicystyczny **12.30** Koło fortuny **13.15** Panna młoda (89) – serial obyczajowy Turcja 2024 **14.05** Va banque – teleturniej **14.35** Na sygnale (896): Sprawy życia, śmierci i głupoty – serial obycz. Polska 2026

15.05 La Promesa – pałac tajemnic (385) **16.00** Koło fortuny – teleturniej **16.35** Familiada – teleturniej **17.20** Panna młoda (90) **18.15** Va banque – teleturniej **18.50** Jeden z dziesięciu **19.25** Barwy szczęścia (3374) **19.55** Domowe patenty – felieton **20.05** Barwy szczęścia (3375) **20.40** Tak to leciało! **21.40** Niepewne sytuacje – program rozrywkowy **22.10** Syn (19, 20) – serial USA Rok 1850. Ranny Eli trafia pod opiekę osadniczką Maggie, która przepowiada mu przyszłość. W roku 1915 wybucha pożar saloonu. Pete kieruje podejrzenia na swojego brata, Phineasa. **23.55** Rodzinka.pl (314): Supermoce – serial kom. Polska 2026 **0.30** Córki dancingu ******** – musical Polska 2015 Reż. Agnieszka Smoczyńska, wyk. Kinga Preis, Michalina Olszańska, Marta Mazurek **2.05** Akacjawa 38 **3.40** Rodzinka.pl **4.35** Na dobre i na złe

DVB-T

Polsat

5.40 Telezakupy TV Okazje **6.00** Nowy dzień – magazyn **8.30** Malanowski i Partnerzy (254, 255): Podwójny błąd / Tajemnica nastolatki **9.30** Trudne sprawy (1060, 1061) – serial fabularno-dokumentalny **11.35** Gliniarze (760-762): Właściciel / Falszywy świat / Profilerka – serial fab.-dok. Polska 2022 **14.40** Dlaczego ja? (1562): Wynocha – serial fabularno-dokumentalny Polska 2026

15.50 Wydarzenia **16.15** Pogoda **16.20** Interwencja – magazyn **16.30** Na ratunek 112 (1159) **17.00** Gliniarze (1199) **18.00** Pierwsza miłość (4211) – serial Polska 2026 **18.50** Wydarzenia **19.20** Gość „Wydarzeń” **19.55** Milionerzy – teleturniej **20.30** Farma – reality show **21.30** Nasz nowy dom – reality show **22.55** Pod słońcem Toskanii ******** – komedia USA/Wł. 2003 Reż. Audrey Wells, wyk. Diane Lane, Sandra Oh, Lindsay Duncan Pisarka Frances w czasie sprawy rozwodowej traci ukochany dom na rzecz byłego męża. Aby nie poddać się depresji, wyjeżdża na wycieczkę do Włoch. Kupuje dom w malowniczej miejscowości pod Cortoną. **1.15** Captain Fantastic ******** – komediodr. USA 2016 Reż. Matt Ross, wyk. Viggo Mortensen, George MacKay, Samantha Isler **4.00** Ewa gotuje **4.40** Disco gramy!

DVB-T

TVN

5.15 Nauka jazdy **5.40** Uwaga! **5.55** Ukryta prawda (1630) **6.50** Kuchenne rewolucje: Włocławek – Biały Kredens **7.45** Dzień Dobry TVN – magazyn informacyjny **11.20** Doradca smaku **11.25** Kuchenne rewolucje: Restauracja „Hacienda”, Słupia / Wrocław, Restauracji „Nie ma jak u mamy” **13.40** Ukryta prawda (1593-1594, 1680) – serial fabularno-dokumentalny Polska 2024

16.50 Szpital św. Anny (123) **17.55** Detektywi (317): Powrót Mikiego – serial fab.-dok. U Pawła zjawia się Mikołaj. Kiedyś pobił byłego chłopaka swojej dziewczyny i uciekł za granicę. Teraz ma dostać dowody na swoją niewinność, ale prosi jednak Pawła o pomoc w ucieczce. **19.00** Fakty **19.55** Uwaga! – magazyn **20.15** Na Wspólnej (4208) – serial Polska 2026 **20.50** The Floor – teleturniej **21.30** Kuchenne rewolucje: Królik Polski – Króliczy Ogród – reality show **22.40** Niebezpieczni dżentelmeni ******** – komedia krym. Polska 2022 Reż. Maciej Matthew Kawalski, wyk. Tomasz Kot, Marcin Dorociński, Andrzej Seweryn **0.50** Skok na głęboką wodę **1.55** Szpital św. Anny (84) **2.55** Uwaga! – magazyn **3.10** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (19, 20): W paszczę lwa / Ojciec panny młodej – serial kryminalny USA/Kanada 2011

DVB-T

TVN 7

6.50 Szkoła (631, 632) **8.45** Ukryta prawda (1291, 1208, 1353) **11.55** W-11 Wydział Śledczy (960-962) **14.00** Detektywi (77) **15.00** Szpital św. Anny (113) **16.00** Sędzia Anna Maria Wesołowska (626, 627) **18.00** Sekrety życia (13) **19.00** Ukryta prawda (1484) **20.00** Hotel Paradise (40) **21.00** ******** Miss Agent – komedia sens. USA 2000, reż. Donald Petrie, wyk. Sandra Bullock, Michael Caine **23.25** Jedna noc – kom. rom. Australia 2023, reż. Callan Durlik, wyk. Arielle Carver-O'Neill **1.25** Hotel Paradise (39) **2.25** Żyjąc z potworem (19)

DVB-T

TV 4

6.00 Strażnik Teksasu (21, 22) **7.55** Bogaty dom – biedny dom (106) **8.55** Policjantki i policjanci (420, 421) **10.55** Na ratunek 112 (1160, 459) **11.55** Dlaczego ja? (1567, 1568) **13.55** Trudne sprawy (1076-1078) **16.55** Łowcy skarbów. Kto da więcej (521) **18.00** Policjantki i policjanci (1418, 1419) **20.00** Uroczysko (248) **20.30** Sprawiedliwi – wydział kryminalny (1027) **21.30** Sprawiedliwi. Trójmiasto (144) **22.40** ******** Pole śmierci – film sens. USA 2021 **0.45** Love Island. Wyspa miłości (36) **1.50** Hardkorowy lombard (155, 156) **2.55** Śmierć na 1000 sposobów (10)

DVB-T

TVP Kultura

11.25 ******** Gra o wszystko – film obyczaj. Polska 1978 **12.40** ******** Cześć, kapitanie! – film sens. Polska 1968 **13.50** Reżyserzy **15.00** ******** Bodo – musical Polska 2017 **17.00** Jan Serce (4) **18.10** Którędy po sztukę **18.20** Julie Mehretu w Polsce – Kairos/ Wariacje duchologiczne – Muzeum Sztuki Nowoczesnej **18.50** Julie Mehretu: Palimpsest **20.05** ******** Smuga cienia – dramat Polska/W. Bryt. 1976 **22.00** Hala odłotów **23.00** Dzień, w którym umarła gwiazda rocka **23.35** Mistrzowie wideo

DVB-T

TVP Sport

9.05 Jeździectwo: Perlage CAVALIADA Tour Kraków **10.45** Żużel: Indyw. MP Challenge w Świętochłowicach **12.45** Quiz TVP Sport **13.40** Koszykówka: NBA **15.40** Piłka nożna: LM UEFA: Bayern Monachium – Paris Saint-Germain **17.55** **(L)** Piłka nożna: ŁKS Łódź – Pogoń Grodzisk Mazowiecki **20.05** Mundial 2026: Legendy miejskie **20.45** Ring TVP Sport **21.45** Magazyn skrótów LM UEFA **23.00** Sportowy wieczór **23.35** Boks: Kamil Kuździń – Ante Bilic **2.00** Boks: Arthur Biyarslanov – Siergiej Lipiniec

DVB-T

TV Puls

8.00 Kobra – oddział specjalny (14, 15) **10.00** Triumf miłości (137, 138) **12.00** Nie igraj z aniołem (69) **13.00** Wspaniałe stulecie (3) **14.00** Przepis na zbrodnię (32) **15.00** Lombard. Życie pod zastaw (706, 707) **17.00** Dzielnica strachu (467) **18.00** Lombard. Życie pod zastaw (997, 998) **20.00** ******** Za jakie grzechy, dobry Boże? – komedia Fr. 2014 **22.00** ******** Gliniarz z Belleville – komedia krym. Fr./Kolumbia 2018 **0.10** ***** Miłość, seks & pandemia – film obyczaj. Polska 2022

***** koniecznie **** zdecydowanie tak *** możesz ** nie musisz * zdecydowanie nie (L) na żywo

PIĄTEK 8 Maja

DVB-T

TVP 1

7.00 Msza święta na Jasnej Górze **7.30** Agape blisko Ciebie **8.00** Serwis Info **8.15** Zaraz wracam (126) **8.45** Ranczo (24): Siła władzy **9.45** Komisarz Alex (33) **10.40** Ojciec Mateusz (137): Tajemnica Możejki **11.30** Okrasa łamie przepisy **12.00** Serwis Info **12.10** Agrobiznes **12.40** To się opłaca **12.55** Włochy – ostatnie dzięki zakątki (2) **14.00** Złoty chłopak (286)

15.00 Serwis Info – magazyn **15.15** Reporterzy – magazyn **15.35** Gra słów. Krzyżówka **16.05** Dziedzictwo (912) **17.00** Teleexpress **17.25** Jaka to melodia? **17.55** Klan (4711) **18.20** Zaraz wracam (127) **18.55** Akacja 38 (864) **19.30** 19.30 **19.55** Pytanie dnia **20.30** Powrót (3) – dramat Polska 2021 **21.30** Sekielski wieczorową porą **22.35** Porady na zdrady ******** – komedia Polska 2017 Reż. Ryszard Zatorski, wyk. Magdalena Lamparska, Mikołaj Roznerski, Anna Dereszowska Kalina i „Fretka” przyjmują zlecenia od kobiet, które chcą przetestować wierność partnerów. Kalina ma uwieść coacha Macieja.

0.20 Wojna zastępcza (10) **1.10** Dorwać małego ******** – komedia USA 1995 Reż. Barry Sonnenfeld, wyk. John Travolta, Gene Hackman, Rene Russo **2.55** Sekielski wieczorową porą

DVB-T

TVP 2

5.30 M jak miłość (1751) **6.25** Anna Dymna – spotkajmy się **6.55** Barwy szczęścia (3375) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.40** Operacja zdrowie **12.15** Andrzej Wajda – Notatki **12.30** Koło fortuny – teleturniej **13.15** Panna młoda (90) – serial obyczajowy Turcja 2024 **14.05** Va banque – teleturniej **14.35** Na sygnale (897): Góra na ziarnku grochu – serial obyczajowy Polska 2026

15.05 La Promesa – pałac tajemnic (386) **16.00** Koło fortuny – teleturniej **16.35** Familiada – teleturniej **17.20** Panna młoda (91) **18.15** Va banque – teleturniej **18.50** Jeden z dziesięciu **19.25** Barwy szczęścia (3375) **19.55** Domowe patenty – felieton **20.05** Barwy szczęścia (3376) **20.45** Kocham Cię, Polsko! – quiz **22.20** Postaw na milion **23.15** To jest grane **23.45** Herkules ******** – film przygod. USA 2014 Reż. Brett Ratner, wyk. Dwayne Johnson, Ian McShane, John Hurt Herkules traci żonę i córki. Aby zagłuszyć cierpienie, z sześcioma kompanami toczy krwawe bitwy. Król Tracji wynajmuje ich, by uczynili z jego żołnierzy najpotężniejszą armię świata.

1.30 Zawsze zostaje ślad ******** – dramat obyczajowy Niemcy 2017 Reż. Jan Martin Scharf, wyk. Felicitas Woll, Martin Gruber, Aleen Jana Kötter **3.00** Akacja 38

DVB-T

Polsat

5.25 Telezakupy TV Okazje – program reklamowy **6.00** Nowy dzień – magazyn informacyjny **8.00** Halo tu Polsat – program informacyjno-publicystyczny **11.30** Gliniarze (763-765): Śmiertelna pułapka / Biorę, co moje / Podwójna zemsta – serial fabularno-dokumentalny Polska 2023 **14.40** Dlaczego ja? (1563): Popularna dziewczyna – serial fabularno-dokumentalny Polska 2026

15.50 Wydarzenia **16.15** Pogoda **16.20** Interwencja – magazyn **16.30** Na ratunek 112 (1160) **17.00** Gliniarze (1200) **18.00** Pierwsza miłość (4212) **18.50** Wydarzenia **19.20** Gość „Wydarzeń” **20.00** Must Be the Music – show **22.20** Wojna o jutro ******** – film sf USA 2021 Reż. Chris McKay, wyk. Chris Pratt, Yvonne Strahovski, Betty Gilpin Grupa ludzi odbywa podróż z przyszłości, by przekazać wiadomość o ataku obcych. Ludzkość przegrywa, dlatego inni muszą zostać przetransportowani do przyszłości i dołączyć do walki.

1.05 Pan Wypadek ******** – film sens. W. Bryt. 2018 Reż. Jesse V. Johnson, wyk. Scott Adkins, Ray Stevenson, David Paymer Mistrz upozorowanych na wypadki morderstw na zlecenie staje po drugiej stronie barykady, gdy ofiarą zabójstwa pada jego ukochana.

3.30 Nasz nowy dom

DVB-T

TVN

5.10 Jak to jest zrobione? **5.40** Uwaga! **5.55** Ukryta prawda (1631) – serial fab.-dok. **6.50** Kuchenne rewolucje: Siedliszcze – Bistro **12.7.45** Dzień Dobry TVN – program informacyjno-publicystyczny **11.25** Kuchenne rewolucje: Restauracja „Taste”, Świnoujście / Poznań, restauracja „Dobre miejsce” **13.40** Ukryta prawda (1595-1596, 1681) – serial fab.-dok. Polska 2024

16.50 Szpital św. Anny (124) – serial obycz. Polska 2026 **17.55** Detektywi (318) – serial fab.-dok. Polska 2026 **19.00** Fakty **19.50** Uwaga! – magazyn **20.00** Godzilla i Kong: Nowe imperium ******** – film sf USA 2024 Reż. Adam Wingard, wyk. Rebecca Hall, Dan Stevens, Brian Tyree Henry Godzilla i Kong stają w obliczu śmiertelnego zagrożenia ze strony nowych przeciwników, którzy wylaniają się ze środka planety. Muszą połączyć siły i zrobić wszystko, aby ich powstrzymać.

22.30 Pacific Rim ******** – film sf USA 2013 Reż. Guillermo del Toro, wyk. Charlie Hunnam, Idris Elba, Ron Perlman **1.10** Kuba Wojewódzki – talk show Polska 2026 **2.25** Szpital św. Anny (85) **3.25** Uwaga! – magazyn **3.40** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (21): Finał na wiolonczelę – serial krym. USA/Kanada 2011

DVB-T

TVN 7

6.50 Szkoła (634, 635) **8.45** Ukryta prawda (1292, 1354, 1355) **11.55** W-11 Wydział Śledczy (963-965) **14.00** Detektywi (78) **15.00** Szpital św. Anny (114) **16.00** Sędzia Anna Maria Wesołowska (628, 629) **18.00** Sekrety życia (14) **19.00** Ukryta prawda (1485) **20.00** ******** Noce w Rodanthe – melodr. USA/Australia 2008, reż. George C. Wolfe, wyk. Diane Lane, Richard Gere **22.10** Królowa przetrwania (10) **23.30** ******** Stowarzyszenie wędrujących dżinsów – komedia USA 2005 **2.00** Hotel Paradise (40) **3.00** Żyjąc z potworem (20)

DVB-T

TV 4

6.00 Strażnik Teksasu (23, 24) **7.55** Bogaty dom – biedny dom (107) **8.55** Policjantki i policjanci (422, 423) **10.55** Na ratunek 112 (1161, 460) **11.55** Dlaczego ja? (1569, 1570) **13.55** Trudne sprawy (1079-1081) **16.55** Łowcy skarbów. Kto da więcej (522) **18.00** Policjantki i policjanci (1419, 1420) **20.00** ******** Łowca i Królowa Łodu – film fantasy USA 2016, reż. Cedric Nicolas-Troyan, wyk. Chris Hemsworth, Charlize Theron **22.25** Gwiazdy kabaretu (177, 175) **0.25** STOP Drogówka (370) **1.25** Love Island. Wyspa miłości (37) **2.30** Interwencja (5890)

DVB-T

TVP Kultura

9.05 Kulturalni **10.00** Pan wzywał, Milordzie? (5) **11.05** ******** Ada! To nie wypada! – komedia Polska 1936 **12.45** Kant – doświadczenie wolności **14.15** ******** Vera Cruz – western USA 1954 **16.00** Zbigniew Wodecki i jego goście **18.05** Tygodnik kulturalny **18.55** Dzień, w którym umarła gwiazda rocka **19.30** Mistrzowie wideo **20.00** Wstęp do filmu **20.10** ******** Most na Renie – dramat USA/CSSR/Niemcy 1969 **22.20** ******** Smuga cienia – dramat Polska/W. Bryt. 1976 **0.10** Przygody Sherlocka Holmesa (10)

DVB-T

TVP Sport

8.05 Lekkoatletyka: Światowy Festiwal Sztafet w Gaborone **10.05** Reportaż **10.30** Żużel: Drużynowe ME w Gdańsku **12.30** Magazyn skrótów LM UEFA **13.50** Ring TVP Sport **14.50** Koszykówka: NBA **16.55** Koszykówka: Rytas Wilno – La Laguna Teneryfa **18.55** **(L)** Piłka nożna: Mistrzostwa Europy (k) do lat 17 w Irlandii Północnej: Finlandia – Polska **20.55** **(L)** Piłka nożna: Wisła Kraków – Chrobry Głogów **23.00** Sportowy wieczór **23.35** Magazyn LM UEFA **1.05** **(L)** Hokej na lodzie: NHL

DVB-T

TV Puls

6.00 Policjanci z Miami (8, 9) **8.00** Kobra – oddział specjalny (15, 1) **10.00** Triumf miłości (139, 140) **12.00** Nie igraj z aniołem (70) **13.00** Wspaniałe stulecie (4) **14.00** Don Matteo: Boski detektyw (3) **15.00** Lombard. Życie pod zastaw (707, 708) **17.00** Dzielnica strachu (468) **18.00** Lombard. Życie pod zastaw (998, 999) **20.00** ******** Reguły zabijania – film sensac. USA 2022 **21.55** ******** Twierdza – film sensac. USA 1996 **0.30** ******** Poza prawem – film akcji USA 2021 **2.30** Dyżur (34)

***** koniecznie **** zdecydowanie tak *** możesz ** nie musisz * zdecydowanie nie (L) na żywo

SOBOTA 9 Maja

TVP1

6.20 Balans bieli **7.00** Msza święta na Jasnej Górze **7.40** Rok w ogrodzie **8.00** Rok w ogrodzie extra **8.20** Pełnosprawni **8.50** Ranczo (25): Plan awaryjny **9.55** Komisarz Alex (34): Kolekcjoner lalek **10.50** Ojciec Mateusz (138): Tre-fny towar **11.50** ******* Bitwa o Anzio – film wojenny Włochy/USA 1968 **14.15** Domowe patenty **14.25** Okrasa łamie przepisy: Obiad w jednym kociolku

15.00 Sanatorium miłości **16.05** Dziedzictwo (913) **17.00** Teleexpress **17.35** Omnibus – szybcy i mądrzy **18.35** Jaka to melodia? **19.30** **19.30** **20.25** Komisarz Alex (317) **21.25** Czerwone maki

******* – dramat woj. Polska 2024 Reż. Krzysztof Łukaszewicz, wyk. Leszek Lichota, Magdalena Żak, Michał Żurawski, Bartłomiej Topa Bitwę oglądamy oczami Jędrka, który przeszedł przez łagrowe piekło i opuścił Rosję z Armią Andersa jako jedna z tysięcy sierot. Bitwa o Monte Cassino zmieni na zawsze jego życie.

23.40 Dziewczyna z tatuażem ******** – film sensacyjny USA/Szwecja/Norwegia 2011 Reż. David Fincher, wyk. Daniel Craig, Rooney Mara, Christopher Plummer

2.15 Porady na zdrady ******* – komedia Polska 2017 Reż. Ryszard Zatorski, wyk. Magdalena Lamparska, Mikołaj Roznerski **4.00** Jaka to melodia?

********* koniecznie ******** zdecydowanie tak ******* możesz ****** nie musisz ***** zdecydowanie nie **(L)** na żywo

NIEDZIELA 10 Maja

TVP1

7.00 Msza św. w Krakowie Łagiewnikach **8.00** Tydzień **8.30** Życie po „Sanatorium miłości” **8.50** Alternatywy 4 (5): 20. stopień zasilania **9.55** Ojciec Mateusz (448): Matka na życzenie **10.55** Komisarz Alex (317) **11.55** Między ziemią a niebem **12.00** Regina Coeli **12.15** Między ziemią a niebem **12.45** Nowe życie **13.10** Ssaki (6): Lasy **14.30** Dom (15): Długa księżycowa noc

16.05 Dziedzictwo (914) **17.00** Teleexpress **17.35** Daję słowo – Maciej Orłoś: Robert Górski – talk show **18.40** Jaka to melodia? **19.30** **19.30** **20.25** Wojna zastępcza (11) Eksplozja w warszawskim kościele okazuje się mistyfikacją, co zmusza polski wywiad do intensyfikacji działań. Zespół Artura odkrywa, że za kradzież prawdziwych gwior nuklearnych stoi Wiktor.

21.25 Sanatorium miłości – reality show Polska 2026

22.15 „Sanatorium miłości” – kulisy programu **22.20** Życie po „Sanatorium miłości” – cykl reportaży **22.50** Wiek Adaline – melodramat ******** USA/Kanada 2015

Reż. Lee Toland Krieger, wyk. Blake Lively, Michiel Huisman, Harrison Ford

0.45 Czerwone maki – dramat ******* wojenny Polska 2024

Reż. Krzysztof Łukaszewicz, wyk. Leszek Lichota

2.45 Bitwa o Anzio – film ******* wojenny Włochy/USA 1968 Reż E. Dmytryk, D. Coletti

********* koniecznie ******** zdecydowanie tak ******* możesz ****** nie musisz ***** zdecydowanie nie **(L)** na żywo

TVP 2

5.10 Barwy szczęścia (3372, 3373) **6.25** M jak miłość (1930) – serial Polska 2026 **7.30** Pytanie na śniadanie – program informacyjno-publicystyczny **11.40** Górna półka smaku – magazyn kulinarny **12.10** W poszukiwaniu dobrego filmu **12.45** Kolekcja **13.05** Panna młoda (91) – serial obyczajowy Turcja 2024 **14.00** Familiada – teleturniej **14.35** Kolo fortuny – teleturniej

15.15 Szansa na sukces. Opole 2026: Zwycięzcy „The Voice of Poland” – show **16.20** Na dobre i na złe (992) – serial obycz. Polska 2026 **17.20** Panna młoda (92) – serial obycz. Turcja 2024 **18.15** Va banque – teleturniej **18.50** Słowo na niedzielę **19.00** Informacje kulturalne **19.25** Rodzinka.pl (314, 315): Supermoce / Miecz – serial kom. Polska 2026

20.30 The Voice Kids: Finał **23.40** Gabi Drzewiecka zaprasza **0.35** Ugotowany

******* – komediodramat USA/W. Bryt. 2015 Reż. John Wells, wyk. Bradley Cooper, Sienna Miller, Daniel Brühl Adam, charyzmatyczny szef kuchni, w młodym wieku zyskał rozgłos, lecz nie udźwignął ciężaru sławy. Teraz powraca, wolny od uzależnień, by spróbować sił w centrum Londynu.

2.20 Herkules – film ******* przygodowy USA 2014

3.55 Rodzinka.pl – serial kom. Polska 2026

********* koniecznie ******** zdecydowanie tak ******* możesz ****** nie musisz ***** zdecydowanie nie **(L)** na żywo

TVP 2

5.10 Barwy szczęścia (3375, 3376) – serial Polska 2026 **6.25** M jak miłość (1931) – serial Polska 2026 **7.30** Pytanie na śniadanie – program informacyjno-publicystyczny **10.30** Domowe patenty – felieton **10.35** Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka (64) **11.05** The Voice Kids (16): Finał – program rozrywkowy **14.00** Familiada – teleturniej **14.35** Kolo fortuny – teleturniej

15.10 Szansa na sukces. Opole 2026: Halina Mlynkova **16.15** Tak to leciało! – teleturniej muzyczny **17.15** Sandokan, książę piratów (7) – serial przygodowy Włochy/Francja 2025 Sandokan ostrzega tubylców przed ludźmi sułtana. Plemię ukrywa się w dżungli, ale pirat wpada w ręce żołnierzy. Sułtan przekazuje go konsułowi, cieszącemu się z odzyskania córki.

18.20 Pan Mama (54) – serial kom. Polska 2026

18.55 Kocham Cię, Polsko! – quiz **20.20** Postaw na milion **21.20** Kwiatki polskie duże – magazyn publicystyczny **22.20** Chrzcziny

******* – komedia Polska 2022 Reż. Jakub Skoczeń, wyk. Agata Bykowska, Katarzyna Figura, Maciej Musiałowski

0.00 Krucjata. Prawo serii (8) **0.55** Ugotowany – komediodr.

******* USA/Wielka Brytania 2015

2.35 Akacja 38 **3.30** Rodzinka.pl – serial kom. Polska 2026

4.30 Na dobre i na złe

********* koniecznie ******** zdecydowanie tak ******* możesz ****** nie musisz ***** zdecydowanie nie **(L)** na żywo

Polsat

5.25 Telezakupy TV Okazje – prog. reklamowy **6.00** Nowy dzień – magazyn inform. **8.00** Halo tu Polsat – program informacyjno-publicystyczny **11.40** Ewa gotuje – magazyn kulinarny **12.20** Świt jeźdźców smoków – film animowany USA 2014 **12.55** ******* Ramona i Beezus – film familijny USA 2010, reż. Elizabeth Allen Rosenbaum, wyk. Joey King, Selena Gomez, John Corbett

15.05 Pod słońcem Toskanii ******* – komedia USA/Włochy 2003 ******* Reż. Audrey Wells, wyk. Diane Lane, Sandra Oh, Lindsay Duncan Frances w czasie sprawy rozwodowej traci ukochany dom na rzecz byłego męża. Aby nie poddać się depresji, wyjeżdża do Włoch. Kupuje dom w malowniczej miejscowości pod Cortoną.

17.30 Awantura o kasę **18.50** Wydarzenia

19.15 Prezydenci i premierzy **19.55** Kabaret na żywo. Chyba Czesuaf

22.00 Bez litości 3. Ostatni

******* **rozdział** – film sensacyjny USA/Włochy/Australia 2023 Reż. Antoine Fuqua, wyk. Denzel Washington, Dakota Fanning, Remo Girone

0.15 Logan Lucky ******** – komedia USA/Chiny 2017 ******* Reż. Steven Soderbergh, wyk. Channing Tatum, Adam Driver, Seth MacFarlane

3.00 Świat według Kiepskich (564, 565): Naprawa Ferdka / Jaszczurze oko

4.10 Kabaretowa Ekstraklasa

********* koniecznie ******** zdecydowanie tak ******* możesz ****** nie musisz ***** zdecydowanie nie **(L)** na żywo

Polsat

5.25 Telezakupy TV Okazje **6.00** Nowy dzień **8.00** Halo tu Polsat – magazyn informacyjno-publicystyczny **11.55** ******* Gęsia Skórka – czarna komedia USA/Australia 2015, reż. Rob Letterman, wyk. Dylan Minnette, Odeya Rush, Ryan Lee **14.05** W głowie się nie mieści – film anim. USA 2015, reż. Pete Docter, Ronnie Del Carmen, dub. Małgorzata Socha, Kinga Preis, Cezary Pazura

16.15 Nasz nowy dom (369) – reality show Polska 2026

17.30 Awantura o kasę (289) – teleturniej

18.50 Wydarzenia **19.35** Państwo w państwie **19.55** Dancing with the Stars.

Taniec z gwiazdami – program rozrywkowy

23.00 Skąd wiesz? – komedia ******* romantyczna USA 2010

Reż. James L. Brooks, wyk. Reese Witherspoon, Paul Rudd, Owen Wilson Lisa wdaje się w romans z bejsbolistą Mattym, ale przypadkowo spotyka George’a, który został oskarżony o przestępstwo finansowe i czuje, że między nimi rodzi się uczucie. Lisa nie wie, którego wybrać.

1.40 Dick i Jane: Niezły ubaw ******* – komedia krym. USA 2005

Reż. Dean Parisot, Téa Leoni, Alec Baldwin

3.30 Świat według Kiepskich (566): Człowiek nietoperz – serial kom. Polska 2020

4.10 Kabaretowa Ekstraklasa **4.40** Disco gramy!

********* koniecznie ******** zdecydowanie tak ******* możesz ****** nie musisz ***** zdecydowanie nie **(L)** na żywo

TVN

5.40 Uwaga! – magazyn **5.55** Ukryta prawda (1632) **6.50** Pogromcy chaosu (1) – prog. rozrywkowy **7.45** Dzień Dobry TVN – program infor.-publicystyczny **11.30** Na Wspólnej (4205-4208) – serial Polska 2026 **13.30** Ciężarówką przez Malezję (2) **14.40** ******* Kroniki Spiderwick – film przyg. USA 2008, reż. Mark Waters, wyk. Freddie Highmore, Mary-Louise Parker, Sarah Bolger

16.50 Córka króla ******** – film przygodowy Australia/USA/Chiny/Fr./Hongkong/W. Bryt. 2022 Reż. Sean McNamara, wyk. Pierce Brosnan, Kaya Scodelario, Benjamin Walker Ludwik XIV chce sprawować we Francji rozkazując złapać syrenę, która ma magiczne moce. Pojawienie się nieślubnej córki króla może pokrzyżować plany.

19.00 Fakty **19.25** Mam talent – prosto ze sceny

19.45 Mam Talent! **22.20** Zwyczajna przysługa

******* – komedia kryminalna USA/Kanada 2018

Reż. Paul Feig, wyk. Blake Lively, Anna Kendrick, Henry Golding

0.35 Polityka ****** – dramat obycz. Polska 2019

Reż. Patryk Vega, wyk. Iwona Bielska, Ewa Kasprzyk, Marcin Bosak

3.20 Szpital św. Anny (86) **4.20** Uwaga! – magazyn

4.40 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (22): Bardzo mroczny dom – serial krym.

********* koniecznie ******** zdecydowanie tak ******* możesz ****** nie musisz ***** zdecydowanie nie **(L)** na żywo

TVN

5.40 Uwaga! – magazyn publicystyczny **5.55** Ukryta prawda (1633) – serial fab.o-dokument. Polska 2024 **6.50** Bez kompleksów (1) – reality show Polska 2025 **7.45** Dzień Dobry TVN – program informacyjno-publicystyczny **11.30** Co za tydzień – magazyn informacyjny **12.05** Mam Talent! (12) – program rozrywkowy Polska 2026 **14.40** Bitwa o gości (9) – reality show Polska 2026

15.45 Istoty fantastyczne ******* – komedia USA 2024

Reż. John Krasinski, wyk. Ryan Reynolds, Cailey Fleming, John Krasinski Dziewczynka odkrywa, że widzi wszystkie fantastyczne istoty. Dysponując tym darem, wyrusza w magiczną przygodę. Pragnie, aby istoty te nawiązały znów kontakt ze swoimi dziećmi.

18.00 Kuchenne rewolucje: Królicz Polski – Króliczy Ogród – reality show

19.00 Fakty **19.25** The Traitors. Zdrajcy 3 – prosto ze sceny

19.45 The Traitors. Zdrajcy **21.30** Teściowie

******** – komedia Polska 2021

Reż. Jakub Michalczyk, wyk. Marcin Dorociński, Maja Ostaszewska

23.15 G.I. Joe: Czas Kobry – film ******* sensacyjny USA/Czechy 2009

Reż. Stephen Sommers

1.45 Superwizjer **2.25** Szpital św. Anny (87)

3.25 Uwaga! – magazyn **3.45** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (1): 73 sekundy

********* koniecznie ******** zdecydowanie tak ******* możesz ****** nie musisz ***** zdecydowanie nie **(L)** na żywo

TVN 7

6.00 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie (8) **6.55** Bugs Bunny Builders (38-40) **7.40** ******** Powrót Batmana – film fantasy USA/W. Bryt. 1992 **10.20** Ukryta prawda (1202) **11.25** Mówię Wam (12) **12.40** Ukryta prawda (1688, 1204, 1205) **15.25** Detektywi (301, 302) **17.30** ********* Godzilla – film sf USA/Jap. 2014 **20.00** ******* Notre-Dame plonie – thriller Fr./Wł./W. Bryt./USA 2022 **22.20** ******* Każdy twój oddech – thriller USA 2021 **0.35** ******* Showtime – kom. USA/Australia 2002, reż. Tom Dey, wyk. Robert De Niro, Eddie Murphy

TVP Kultura

9.15 Fanny Ardant. Filmy mojego życia **10.25** Droga (3) **11.40** Maria Joao Pires gra Mozarta **12.35** Maria Jarema. Peknieć modernizmu **13.10** Blue Note Records. Więcej niż muzyka **14.50** ******* Most na Renie – dram. USA/Niemcy 1969 **16.55** Tamte lata, tamte dni **17.35** ******** Vera Cruz – western USA 1954 **19.20** Dzień z życia artysty **20.00** ******** Motyl i skafander – film biogr. Fr./USA 2007 **22.00** Klub Jazzowy **23.15** ******** Dzięki Bogu – dr. Fr./Belg. 2018

TVP Sport

6.00 Piłka nożna: ME (k) do lat 17: Finlandia – Polska **8.10** Droga do mundialu **9.10** Hokej na lodzie: NHL **10.15** Niezwykłe historie Białe-Czerwonych **10.45** **(L)** Boks: Finały **15.05** **(L)** Szachy: Super Rapid & Blitz Poland w Warszawie **16.30** **(L)** Żużel: LOTTO Drużynowe Mistrzostwa Europy w Rzeszowie: Finał **19.50** **(L)** Koszykówka: LM FIBA: Turniej finałowy w Badalonie **22.15** Sportowy wieczór **22.45** Boks: Finały **1.15** Boks: Javier Zamarron – Ryan Lee Allen **2.05** **(L)** Hokej na lodzie: NHL

********* koniecznie ******** zdecydowanie tak ******* możesz ****** nie musisz ***** zdecydowanie nie **(L)** na żywo

TVN 7

6.15 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie (9) **7.10** New Looney Tunes (1, 2) **7.40** ******** Wakacje w krzywym zwierciadle – komedia USA 1983 **9.45** Ukryta prawda (1206-1208, 1353) **14.55** Detektywi (303-305) **17.55** ******* Piotruś Pan i Alicja w Krainie Czarów – film przygod. W. Bryt./USA 2020 **20.00** ******* Godzilla II: Król potworów – film sens. USA/Jap./Chiny 2019 **22.50** ******* Kod dostępu – film sens. USA 2001, reż. Dominic Sena, wyk. John Travolta, Halle Berry **0.50** ******* Legendy ringu – kom. USA 2013 **3.15** Żyjąc z potworem (2)

TVP Kultura

10.05 ****** Republika dzieci (2) – film przyg. Polska 2021 **11.05** Pan wzywał, Miłordzie? (5) **12.10** Rozrywka Retro **12.40** Fanny Ardant. Filmy mojego życia **13.45** W poszukiwaniu dobrego filmu **14.25** ******* Kansas City – dramat obyczaj. USA/Francja 1996 **16.30** Dobry tytuł **17.15** Studio Kultura **18.05** ****** Murmurando – film obyczajowy Polska 1981 **18.55** U cioci na imieninach **20.00** ******* Męstwo i honor – dramat Francja 2007 **22.40** Kulturalni **23.35** Kod Hanekego **0.35** Klient nasz pan – film anim.

TVP Sport

8.20 Hokej na lodzie: NHL **9.20** NBA Action **9.55** **(L)** Piłka nożna: ORLEN Ekstraliga (k): Czarni Sosnowiec – Górnik Łęczna **12.10** **(L)** Piłka nożna: Warta Poznań – Sandecja Nowy Sącz **14.25** **(L)** Piłka nożna: GKS Tychy – Ruch Chorzów **17.25** **(L)** Piłka nożna: Bruk-Bet Termalica Nieciecza – Legia Warszawa **20.10** **(L)** Boks: Karol Welter – Stephen Danyo **23.00** Sportowy wieczór **23.30** Piłka nożna: Liga hiszpańska (k): CD Tenerife – FC Barcelona Femeni **1.35** **(L)** Koszykówka: NBA

********* koniecznie ******** zdecydowanie tak ******* możesz ****** nie musisz ***** zdecydowanie nie **(L)** na żywo

TV 4

5.30 Telezakupy TV Okazje **6.00** Łowcy skarbów. Kto da więcej (175) **7.00** Galileo (1102, 1103) **9.05** #JesteśmyDlaDzieci (328) **9.30** Galileo (1104, 1192, 1193) **12.30** Mini Galileo (12) **12.50** ******* Ewolucja – komedia USA 2001, reż. Ivan Reitman, wyk. David Duchovny, Julianne Moore, Dan Aykroyd **14.55** Policjantki i policjanci (1406-1410) – serial obyczaj. Polska 2026 **20.20** Sprawiedliwi – wydział kryminalny (1024-1027) – serial krym. Polska 2026 **0.00** Gwiazdy kabaretu (176, 174): Grzegorz Halama / Układ Komediowy

TV Trwam

11.00 Kropelka radości **12.03** Informacje **12.20** Warto zauważyć... **12.50** Natura obiektywnie **13.30** Msza święta z Jasnej Góry **14.45** Jak wygrać małżeństwo? **15.00** Dzielnia niewiasta **15.15** Mateczniki polsko-ści **15.30** Wierzę w Boga **16.10** Historia PL **17.00** Razem możemy wszystko **17.30** Przelamując bariery **18.15** Rozmowy niedokończone **19.30** Marina z nieba **19.45** Modlitwa z telefontycznym udziałem dzieci **20.00** Informacje **20.20** Różaniec **21.00** Apel Jasnogórski **21.40** Polski punkt widzenia

TV Puls

5.00 Dyzur (35, 36) **6.00** Kobra – oddział specjalny (12-14) **9.00** Taki jest świat **10.00** Lombard. Życie pod zastaw (704-708, 995-999) **20.00** ******** Jeden gniewny człowiek – thriller W. Bryt./USA 2021, reż. Guy Ritchie, wyk. Jason Statham **22.35** ******* Mechanik: Prawo zemsty – film sens. USA 2011, reż. Simon West, wyk. Jason Statham **0.15** ******* Pitbull. Nowe porządki – film sens. Polska 2016, reż. Patryk Vega, wyk. Andrzej Grabowski **3.00** Taki jest świat (19)

********* koniecznie ******** zdecydowanie tak ******* możesz ****** nie musisz ***** zdecydowanie nie **(L)** na żywo

(D3 T) stacje dostępne w naziemnej telewizji cyfrowej

TV 4

5.30 Telezakupy TV Okazje **6.00** Łowcy skarbów. Kto da więcej (176) **6.55** Katakizmy, które wstrząsnęły światem (5, 6): Wulkany / Tornado **9.05** Ewa gotuje (471) **9.35** Galileo (1194, 1195) **11.40** ****** Ace Ventura junior – film przygod. USA 2009 **13.40** ******* Łowca i Królowa Lodu – film fantasy USA 2016 **15.55** ******* Goście w Ameryce – komedia Fr./USA 2001 **17.55** Uroczysko (243-246) **20.00** Sprawiedliwi. Trójiasto (141-144) **0.00** STOP Drogówka (346) **1.00** Samochody, które podbiły świat (3, 4) **2.55** Interwencja (5893, 5894)

TV Trwam

11.45 Muzyczne chwile **12.00** Regina Coeli z Ojcem Świętym Leonem XIV **12.15** Papież Polak do rodaków **13.10** Serce ojca **14.45** Zrozumieć wartość życia – rozmowa z dr Wandą Półtawską **15.00** Wieś to też Polska **16.10** Koncert zyczeń **17.00** „Żyłem obok świętego”. Jan Paweł II z bliska **17.30** Sól Ziemi

ZONDACRYPTO. OTO SCHEMAT OSZUSTWA

Afera zondacrypto nie jest wypadkiem przy pracy. Nie jest też, jak będą nam wmawiać lobbyści i internetowi katechiści bitcoina, „smutnym incydentem”. Przeciwnie: jest właśnie modelem tej branży. Jest jej streszczeniem.

Michał Piękoś

W jednej historii dostajemy wszystko: zaginionego założyciela, spółki rozrzucone po różnych jurysdykcjach, opowieści o portfelach z setkami milionów dolarów, do których nikt niby nie ma klucza, klientów ustawionych w kolejce po własne pieniądze, śledztwo prokuratury i wreszcie ten nieusuwalny smród półświatka, który ciągnie się za kryptowalutami od początku ich istnienia.

Znajome do bólu

Prokuratura Regionalna w Katowicach podała już, że szkoda w sprawie wynosi obecnie nie mniej niż 350 mln zł, a liczba pokrzywdzonych idzie w setki i rośnie.

Najbardziej groteskowe jest to, że w tej historii wszystko brzmi do bólu znajomo. Prezes Przemysław Kral tłumaczył, że rezerwy spółki są w bitcoinach, w portfelu, do którego klucze ma zaginiony przed laty Sylwester Suszek. Był on twarzą i współtwórcą giełdy BitBay (później przekształconej w zondacrypto). Jego nagłe zaginięcie w 2022 roku stało się symbolem nieprzejrzystości i potencjalnych powiązań tego sektora z przestępczymi interesami. Jest kluczowy, bo wiele wątków obecnej afery – od losów majątku po narację o „zaginionych kluczach do portfeli” – bezpośrednio odwołuje się do jego osoby i niewyjaśnionej roli w całym systemie.

Mówimy więc o sytuacji, w której firma chce, byśmy uwierzyli, że opiera swoje bezpieczeństwo na aktywach, do których sama nie ma dostępu. W normalnym sektorze finansowym takie wyznanie byłoby polityczno-biznesowym samobójstwem. W krypto ma uchodzić za techniczny detal, za pech, za niezrozumiałość dla profanów specyfikę rynku. Tymczasem to nie żaden detal, lecz sedno problemu. Kryptowaluty od początku sprzedawano jako emancypację od instytucji, ale w praktyce stały się emancypacją od odpowiedzialności. Gdy bank gubi pienią-

dze klientów, odpowiada bank. Gdy giełda krypto „gubi klucz”, okazuje się, że nie odpowiada nikt. I właśnie dlatego ten biznes kocha ludzi, którzy w zwykłej bankowości nie przeszliby nawet przez recepcję.

Portfel bez dostępu

W sprawie zondacrypto najbardziej niepokoi nie tylko sama skala możliwych strat, ale konstrukcja całej opowieści. Bo jeśli firma naprawdę utrzymuje, że jej rezerwy zależą od dostępu do portfela kontrolowanego przez człowieka zaginionego od lat, to znaczy, że albo przez lata nie miała żadnych sensownych procedur bezpieczeństwa, albo właśnie próbuje opakować coś znacznie brzydszego w technologiczną nowomowę. Money.pl zwracało uwagę, że prezentowany portfel z 4500 bitcoinami faktycznie istnieje, ale budzi poważne wątpliwości, bo ostatnie ruchy na nim miały miejsce w 2016, przed zniknięciem Suszka. A sam portfel nie tłumaczy, co stało się z późniejszymi środkami klientów. Innymi słowy: nawet jeśli portfel jest prawdziwy, nie wyjaśnia bieżącej dziury. To tak, jakby właściciel lombardu tłumaczył brak gotówki zdjęciem sejfów sprzed dekadę. Ale to nie jest nawet jego sejf.

Cały ten spektakl powinien wreszcie zakończyć infantylną dyskusję o tym, czy kryptowaluty są „przyszłością finansów”. Nie, nie są. Są raczej przyszłością wymówek.

Kiedy kolejna platforma się sypie, słyszymy ten sam zestaw zaklęć: run na wypłaty, zewnętrzny atak, przejściowe problemy z płynnością, niezrozumienie mediów, polityczna nagonka. A potem przychodzi brutalna proza: niewypłacalność, brak segregacji środków, znikające aktywa, spóźnione komunikaty i armia klientów odkrywających, że „wolność finansowa” oznacza tyle, iż zostali sami ze swoim problemem.

Polska dostała już zresztą kilka takich lekcji, ale z uporem maniaka postanowiła niczego się

nie nauczyć. Przypadek BitMarketu z Olsztyna powinien być wystarczający, by na zawsze przestać mówić o kryptogieldach w tonie startupowej egzotyki. W lipcu 2019 r. Prokuratura Okręgowa w Olsztynie wszczęła śledztwo dotyczące doprowadzenia klientów giełdy do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. Kilka dni później Tobiasz N., współwłaściciel BitMarketu, został znaleziony martwy w lesie pod Olsztynem z raną postrzałową głowę. Śledczy informowali potem, że nie stwierdzili udziału osób trzecich, ale sam fakt pozostaje porażający: kolejna wielka polska historia krypto kończy się nie bilansem i audytem, tylko śmiercią, śledztwem i setkami poszkodowanych. Jeśli w jednej branży kolejne „przygody biznesowe” kończą się trupem, zaginięciem albo postępowaniem karnym, to nie mamy do czynienia z innowacyjnym sektorem, tylko z rynkiem podwyższonego kryminalnego ryzyka.

To nie pierwszy raz, gdy Polacy oglądają ten sam mechanizm w innym opakowaniu. Afera Amber Gold była klasyczną piramidą finansową, w której klienci stracili około 700 mln zł, a realnie odzyskano zaledwie ułamek tej kwoty. Dziś – ponad dekadę później – sprawa wciąż się ciągnie, a była wiceprezes firmy nadal zmagająca się z konsekwencjami, bo skala zobowiązań jest tak ogromna, że ich spłata w praktyce graniczy z fikcją. Mechanizm jest identyczny jak w kryptogieldach: obietnica zysków, brak realnych zabezpieczeń, przepływ pieniędzy między podmiotami i w końcu moment, w którym system się zapada – zostawiając klientów bez środków, a organizatorów z czasem, by zniknąć, rozmyć odpowiedzialność albo przeczekać.

Wokół Sylwestra Suszka od dawna unosił się dokładnie ten sam mrok. Nie chodzi już nawet o legendę „króla kryptowalut”, ale o to, że z jego otoczenia wyłaniał się obraz branży tworzonej przez vatowskich oszustów, słupy i szemranych układy,

Wspólny mianownik jest zawsze ten sam: brak przejrzystości, mit założyciela, asymetria wiedzy, technobelkot zamiast odpowiedzialności.

W najnowszych doniesieniach wokół sprawy zondacrypto powracają wątki prania pieniędzy, niejasnych przepływów i grup przestępczych przewijających się przez wcześniejsze reportaże oraz obecne śledztwa. Widać wzór, który powtarza się z maniakalną konsekwencją: gdzie pojawia się wielki kryptomajątek, tam po chwili pojawiają się mafijne pieniądze, agresywni „inwestorzy”, prawnicy od zacierania śladów i ludzie, którzy na pytania odpowiadają albo groźbą, albo próbą przekupienia dziennikarzy.

A reszta świata...

Ktoś powie: dobrze, ale Polska ma swoje patologie, a za granicą to przecież dojrzały rynek. Otóż nie. Najbardziej widowiskowym symbolem tej epoki pozostaje OneCoin i jego twórczyni Ruja Ignatowa, Bułgarka z niemieckim obywatelstwem, celebrowana przez lata jako „Cryptoqueen”. FBI umieściło ją na liście dziesięciu najbardziej poszukiwanych zbiegów, zarzucając udział w oszustwie na miliardy dolarów. Jej współnik Karl Sebastian Greenwood dostał w USA 20 lat więzienia. Jedną z najbardziej reklamowanych „kryptowalut” świata okazała się gigantycznym scamem, sprzedawanym ludziom pod szyldem technologicznej rewolucji. To ważne nie dlatego, że OneCoin było wyjątkiem, lecz dlatego, że obnażyło mechanizm: najpierw charzmatyczna twarz, potem armia akwizytorów i influencerów, na końcu puste pudełko po wielkich obietnicach.

Podobny mechanizm widać w historii kanadyjskiej QuadrigaCX. Tam też mieliśmy legendę o człowieku, który jako jedyny kontrolował dostęp do środków. Po zagadkowej śmierci Geralda Cottena firma ogłosiła, że nie może dostać się do portfeli z kryptowalutami klientów. Brzmi znajomo? Owszem. Tyle że Ontario Securities Commission zakończyła tę historię druzgocącym wnioskiem: upadek Quadrigi wynikał z oszustwa popełnionego przez samego współ-

założyciela i CEO, a to, co się stało, było „staromodnym oszustwem owiniętym w nowoczesną technologię”. Trudno o lepszą definicję całego sektora. Blockchain jest tutaj jak błyszcząca folia wokół spleśniałego towaru. Niby nowa ekonomia, a w środku ta sama stara metoda: pieniądze klientów nie są tam, gdzie im obiecano, tylko tam, gdzie łatwiej je ukryć, przepalić albo przesunąć.

Jeszcze bardziej spektakularny był przypadek FTX, przez lata przedstawianego jako dowód, że krypto może być eleganckie, profesjonalne i kompatybilne z establishmentem. Sam Bankman-Fried chodził na konferencje, udzielał wywiadów, fundował politykom datki, nosił aurę ekscentrycznego geniusza. A potem SEC zarzuciła mu oszukiwanie inwestorów i ukrywanie transferu środków klientów FTX do Alameda Research, zaś w 2024 r. został skazany na 25 lat więzienia za przywłaszczenie miliardów dolarów klientów. W tym właśnie jest cały komizm i groza kryptowalut: branża tak dumna ze swojej „decentralizacji” nieustannie kończy na najbardziej prymitywnym modelu centralizacji ryzyka. Wszystko zależy od kilku ludzi. Jeśli kłamią, kradną albo obstawiają cudzymi pieniędzmi własne zakłady, klient może sobie co najwyżej napisać płaczliwy wpis na forum.

Był też Celsius, jedna z tych platform, które miały zapewnić zwykłym ludziom wyższe zyski niż skostniały sektor bankowy. W praktyce SEC zarzuciła Celsiusowi i Alexowi Mashinsky'emu oszustwo, wprowadzanie klientów w błąd i manipulację, a FTC oskarżyła firmę o zwodzenie konsumentów oraz roztrwonienie miliardów dolarów depozytów użytkowników. Znów: nie mówimy o jakimś marginesie rynku, tylko o jednym z jego najbardziej rozpoznawalnych podmiotów. Gdy słyszę po tym wszystkim, że „nie można oceniać całego sektora po jednostkowych aferach”, mam ochotę zapytać: po ilu jeszcze mili-

ardach, po ilu jeszcze bankructwach i po ilu jeszcze tysiącach poszkodowanych ta seria przestanie być „jednostkowa”?

Można dołożyć turecki Thodex. Platforma padła w 2021 r., jej założyciel uciekł do Albanii, a potem doszło do kolejnych aresztów w sprawie. Ostatecznie Faruk Fatih Özer został w Turcji skazany za oszustwa. Można wrócić do Mt. Gox, największej niegdyś giełdy bitcoina, której upadek po utracie setek tysięcy bitcoinów na lata stał się symbolem anarchii i nieprzejrzystości rynku. Można wreszcie przywołać dziesiątki mniejszych „exit scamów”, o których nie pamięta już nikt poza ofiarami. Wspólny mianownik jest zawsze ten sam: brak przejrzystości, mit założyciela, asymetria wiedzy, technobelkot zamiast odpowiedzialności i pieniądze klientów traktowane nie jak powierzony depozyt, tylko jak paliwo do gier.

Technologiczny raj przestępców

To wszystko nie dzieje się obok technologii. To dzieje się dzięki niej i dzięki ideologii, która ją obudowała. Przez lata wciśkano nam, że kryptowaluty są remedium na zepsucie tradycyjnych finansów, że uwolnią człowieka od banków, pośredników i państwa. W praktyce uwolniły raczej oszustów od prostych pytań. Skąd są te pieniądze? Gdzie są rezerwy? Kto ma kontrolę nad kluczami? Jak wygląda segregacja aktywów klientów? Kto odpowiada, gdy platforma przestaje wypłacać? Jak działa nadzór, gdy właściciel jest w Monako, spółka w Estonii, aktywa w Szwajcarii, a klienci w Polsce? Na większość z tych pytań zondacrypto odpowiada marketingiem, a gdy marketing nie wystarczy, odpowiada histerią o „atakach na wolność”.

I dlatego skandal z zondacrypto trzeba czytać nie jako odrębny skandal, lecz jako ostateczny dowód w sprawie. Dowód, że kryptobiznes od początku był wymarzoną środowiskiem dla brudnych pieniędzy, przestępczego kamuflażu i agresywnej spekulacji. Dowód, że pod cekinami sponsoringu, konferencji i influencerskich tyrad siedzi ta sama stara logika: cudzy kapitał, prywatny zysk, rozmyta odpowiedzialność. Dowód, że gdy państwo zbyt długo zachwyca się „innowacją”, kończy jako statysta przy kolejnym wielkim przekręcie. A przede wszystkim dowód, że dla zwykłego człowieka rynek krypto nie jest dziś żadną drogą do emancypacji, tylko jednym z najbardziej niebezpiecznych miejsc, w jakie można zanieść własne oszczędności. Po BitMarkecie, OneCoin, Quadridze, FTX, Celsiusie, Thodexie i aferze zondacrypto naprawdę nie trzeba już więcej dowodów. Trzeba tylko wreszcie przestać udawać, że to wszystko są przypadki. To nie są przypadki. To jest model biznesowy. ©

Cięcia w pakietach NFZ. Pacjenci będą musieli dopłacać do pełnej higienizacji

Niedawno NFZ opublikował niejasny komunikat, dotyczący zasad finansowania usuwania złogów nazębnych. Największym problemem jest to, że ogranicza profilaktykę do minimum, podczas gdy powinna ona być kompleksowa.

Katarzyna Wąs-Zaniuk
katarzyna.was-zaniuk@polskapress.pl

Lakoniczny komunikat Narodowego Funduszu Zdrowia dotyczący zasad finansowania usuwania złogów nazębnych wywołał konsternację wśród stomatologów i niepokój pacjentów.

Poprosiliśmy o komentarz w tej sprawie lekarz stomatolog Kamile Wasiluk z warszawskiej kliniki L'experta.

Komunikat NFZ na temat świadczeń stomatologicznych

Publiczna stomatologia, oparta na przepisach ustawowych i zarządzeniach NFZ, coraz wyraźniej traci zdolność realnego działania. W wielu miejscach istnieje już tylko w teorii.

Kolejne decyzje Funduszu nie naprawiają sytuacji, lecz ją pogarszają: ograniczane jest finansowanie, poszerzane są uprawnienia bez zapewnienia środków, a do tego pojawiają się zmiany wprowadzane bez solidnej podstawy prawnej.

W efekcie system dryfuje w stronę chaosu, którego konsekwencje odczuwają zarówno osoby korzystające z publicznej opieki zdrowotnej, jak i lekarze.

Symbolicznym dopełnieniem jest opublikowana przez Narodowy Fundusz Zdrowia informacja, która zapowiada jednostronne zmiany w dotyczące świadczeń stomatologicznych.

„Centrala NFZ przypomina, że pakiety świadczeń ST30

(usuwanie złogów nazębnych z połowy łuku zębowego - przyp. red.), ST 30A (usuwanie złogów nazębnych z całego łuku zębowego - przyp. red.), ST30B (usuwanie złogów nazębnych z 1/2 łuku zębowego, pacjent w I lub II stadium choroby przyzębia lub z zapaleniem dziąseł - przyp. red.), ST30C (podobnie, ale pacjent w III lub IV stadium choroby przyzębia lub zapaleniem dziąseł - przyp. red.), odnoszą się wyłącznie do usunięcia złogów twardych. Usunięcie złogów miękkich nie jest świadczeniem gwarantowanym finansowanym ze środków publicznych. Wycena przywołanych pakietów obejmuje również lakierowanie zębów lakierem z fluorem” - czytamy w komunikacie NFZ.

Ekspertka alarmuje: Pacjenci będą musieli dopłacać do pełnej higienizacji

Zdaniem lek. stom. Kamili Wasiluk, znanej jako Mama Ortodonta, komunikat NFZ w obecnej formie jest mało czytelny zarówno dla pacjentów, jak i dla samych lekarzy.

- W dużym uproszczeniu sprowadza się on do tego, że w ramach świadczeń refundowanych finansowane jest wyłącznie usuwanie twardych złogów nazębnych, czyli tzw. kamienia nazębnego (scaling). Nie obejmuje natomiast usuwania złogów miękkich, czyli płytki bakteryjnej i osadów - ujawnia specjalistka z warszawskiej kliniki L'experta.

Dla pacjenta taki przekaz zostaje mało zrozumiały, ponieważ w praktyce profesjonalna higienizacja jamy ustnej to kompleksowy zabieg, który obejmuje kilka uzupełniających się etapów:

- scalingu, czyli usunięcia kamienia nazębnego (i to Narodowy Fundusz Zdrowia chce tylko refundować);
- piaskowania - usunięcia osadów i przebarwień;
- polerowania - wygładzenia powierzchni zębów;
- fluoryzacji - zabezpieczenia szkliwa;
- często także instruktażu higieny.

Poszczególne etapy tego zabiegu są ze sobą ściśle powiązane i dopiero wykonywane łącznie zapewniają pełny efekt zdrowotny.

Poszczególne etapy tego zabiegu są ze sobą ściśle powiązane i dopiero wykonywane łącznie zapewniają pełny efekt zdrowotny. Ich rozdzielenie ma charakter sztuczny i w praktyce prowadzi do przeprowadzenia niekompletnej procedury.

- Największe wątpliwości budzi rozróżnienie na złogi twarde i miękkie, gdzie twarde to kamień nazębny, a miękkie to płytka bakteryjna, która również jest odpowiedzialna za powstawanie próchnicy i chorób dziąseł. Trudno więc zrozumieć, dlaczego jej usuwanie nie miałoby być elementem świadczenia profilaktycznego, skoro to właśnie profilaktyka powinna być fundamentem systemu publicznego. Co więcej, w praktyce klinicznej te proce-

dury często się zazębiają i nie da się ich całkowicie rozdzielić. Jeśli chodzi o różnice między poszczególnymi świadczeniami NFZ (np. połowa łuku, cały łuk, różne stadia chorób przyzębia), wynikają one głównie z rozliczeń punktowych i zakresu pracy - nie zmieniają jednak faktu, że dotyczą tylko jednego etapu higienizacji, czyli usunięcia samego kamienia. Z perspektywy pacjenta oznacza to, że zabieg wykonany na Fundusz może być bardzo ograniczony, nie obejmie wszystkich kluczowych etapów higienizacji, a jego efekt profilaktyczny będzie niepełny - ostrzega lek. stom. Kamila Wasiluk z warszawskiej kliniki L'experta.

W opinii Mamy Ortodonty ma to ogromne znaczenie, ponieważ regularna higienizacja, wykonywana średnio co 6 miesięcy (a przy chorobach dziąseł nawet częściej), stanowi jeden z najważniejszych elementów zapobiegania poważniejszym problemom stomatologicznym.

- Komunikat NFZ wprowadza więcej zamieszania niż jasności. Największym problemem jest to, że ogranicza profilaktykę do minimum, podczas gdy z punktu widzenia zdrowia pacjenta powinna ona być kompleksowa. W praktyce może to oznaczać, że pacjenci będą musieli dopłacać do pełnej higienizacji albo pozostaną z zabiegiem, który nie spełnia w pełni swojej funkcji i, co gorsze, będą myśleli, że tak częściowo wykonany zabieg jest pełnowartościowy - dodaje ekspertka. ©©

Czy zakładanie nogi na nogę szkodzi zdrowiu? Niektórzy robią to regularnie

oprac. Katarzyna Wąs-Zaniuk
katarzyna.was-zaniuk@polskapress.pl

Większości z nas zdarzyło się kiedyś dostać reprimendę za to, jak siedzimy. „Nie zakładaj nogi na nogę, zrzuń sobie kolana”, „dostań z tyłków”, „usiądź porządnie”, „wyprostuj się”.

To część tego dobrze znanego zestawu ostrzeżeń zdrowotnych, które wielu z nas słyszało w dzieciństwie, obok straszenia strzeleniem palcami czy siedzeniem zbyt blisko telewizora. Czy siedzenie z założoną nogą na nogę rzeczywiście może szkodzić zdrowiu?

Dla większości osób odpowiedź raczej brzmi: nie. Istnieje niewiele dowodów na to, że siedzenie z nogą założoną na nogę uszkadza kręgosłup, „zużywa” biodra czy kolana albo powoduje żylaki.

W rzeczywistości większym problemem bywa dla wielu z nas pozostawanie zbyt długo w jednej pozycji. Pojawiają się wtedy sztywność i ból, które często automatycznie interpretujemy jako sygnał, że z naszym ciałem dzieje się coś niepokojącego.

Pogląd ten prawdopodobnie częściowo wyrasta ze starszych wyobrażeń o „właściwej” postawie. Przez długi czas „porządne” siedzenie uznawano za przejaw dyscypliny, samokontroli i dobrego charakteru. Gdy takie przekonania się utrwalają, łatwo zaczyna brzmieć jak fakty medyczne, choć w rzeczywistości są jedynie normami społecznymi. Łatwo też (i zdarza się to często) mylić dyskomfort z uszkodzeniem. Siedzenie po turecku czy z nogą na nodze przez dłuższą chwilę może sprawić, że poczujemy się zesztywniali, „ściśnięci” albo gotowi do zmiany pozycji. Zazwyczaj to po prostu sygnał, że warto się poruszyć, a nie dowód na to, że po cichu niszczy nasze ciało. To dobrze współgra

ze współczesnym podejściem do postawy i bólu, które odchodzi od przekonania, że istnieje jedna „idealna” postura. Siedzenie z nogą założoną na nogę często uznaje się za przykład „złej postawy”, jakby automatycznie miało prowadzić do problemów z kręgosłupem. Jednak badania nad postawą i bólem pleców nie wykazały istnienia jednej idealnej pozycji siedzącej, która chroniłaby wszystkich, ani jednej codziennej pozycji, która w sposób pewny powodowałaby szkody.

Postawa ma znaczenie, ale twój kręgosłup jest silny i umie się przystosować. Jest zbudowany tak, by znosić szeroki zakres pozycji. Zazwyczaj większym problemem jest utknięcie na długo w jakiegokolwiek jednej pozycji - czy to z nogą na nodze, w sztywnym wyprostie, czy skulonym nad laptopem.

Kolejne popularne twierdzenie głosi, że zakładanie nogi na nogę „wykańcza” biodra lub kolana. Również i tutaj istnieje niewiele dowodów na to, że to prawda. Twoje biodra i kolana radzą sobie z dużo większymi siłami, gdy wchodzisz po schodach, wstajesz z krzesła, biegasz, skaczesz czy niesiesz zakupy.

A czy siedzenie z założonymi nogami powoduje żylaki? Odpowiedź na to pytanie brzmi: nie. Żylaki pojawiają się, gdy zastawki w żyłach nie działają tak dobrze, jak powinny, przez co krew może się gromadzić, a żyły się poszerzać. Ryzyko jest silnie powiązane z takimi czynnikami, jak wiek, obciążenia rodzinne, ciąża, otyłość oraz niektóre wzorce pracy, w tym długotrwałe stanie. Zakładanie nogi na nogę może na chwilę zmienić przepływ krwi, kiedy siedzisz w takiej pozycji. To jednak nie to samo, co powodowanie żylaków.

Najważniejsza nie jest jedna „idealna” pozycja, lecz różnorodność ruchu. Ciało funkcjonuje najlepiej, gdy nie pozostaje długo w bezruchu. ©©

Czy siedzenie z założoną nogą na nogę rzeczywiście może szkodzić zdrowiu?

Krzyżówka panoramiczna: ... chcieliśmy was zastąpić; krzyżówka z hasłem: Miłoścy! I bez chleba; logogryf: "Śladami Eskulapa"; witówka panoramiczna: Jak ten czas tyka nas; szyfr: "Zaklinaczka rekinów"; krzyżówka: kurak; krzyżówka A-Z: burleska; duet jolek: rarytas.